

DARBININKAS

Vol. LXXIX, Nr. 5
Vasario - February 4, 1994 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd. Kaina
Brooklyn, N.Y. 11207 \$ 1.00

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

-- **Tėvynės Sąjunga**, (Lietuvos Konservatoriai) sausio 28 d. išplatino pareiškimą "Dėl toliau slapta rengiamos karinio tranzito sutarties su Rusija". Opozicijos nuomone tokia sutartis parodytų LDDP skelbiamos "Vakarų" politikos nenuoširdumą.

-- **Ukrainos prezidentas** Leonid Kravčuk sausio 25 d. priėmė Lietuvos ambasadorių Ukrainoje Romualdą Ramoška, perdavęs jam Lietuvos prezidento laiška. Pokalbio metu buvo apsvaistyti Lietuvos ir Ukrainos santykiai, taip pat klausimai, kurie bus vasario 8-9 dienomis numatyto Ukrainos prezidento oficialaus vizito į Lietuvą darbotvarkėje.

-- **Lietuvos Seimo** pirmininkas Č. Juršėnas sausio 25 d. priėmė Baltimorės universiteto profesorius Steve H. Hanke, kuris yra žinomas taikomosios ekonomikos specialistas. Hanke konsultuoja Rytų Europos ir Lotynų Amerikos šalis valitų bei privatizavimo klausimais.

-- **Socialdemokratų frakcija** Seimo pavasario sesijos metu pradės konstitucinę nepasitikejimo vyriausybėje procedūrą. Toks sprendimas priimtas partijos tarybos posėdyje. Socialdemokratai pakvietė visas politines jėgas Seime paremti jų iniciatyvą. Nepasitikejimo vyriausybėje procedūra gali būti pradėta, jeigu pareiškima dėl to pasirašys ne mažiau kaip vienas penktadalis Seimo narių.

-- **Draudimo kompanija** "Sveik uoliai" ir kitos organizacijos vasarį Lietuvoje organizuoja "Sveikatos mėnesio" renginių ciklą. Jis skiriamas Tarptautiniams Šeimos metams, taip pat olimpinio idealų propagandai. Sveikatos mėnesio kulminacija - vasario 18-20 dienomis Baltijos kurorte Palangoje vyksianti jau tradicinė "Ruonių šventė", kurios programoje yra masinis maudymasis Baltijos jūroje.

-- **Lietuvos vyriausybė** nutarė išslaptinti sovietinės okupacijos laikotarpiu Lietuvoje veikusių valdžios bei valdymo institucijų anuomet slapstus dokumentus. Kartu išslaptinami ir prokuratūros, teisū, visų komunistų partijos struktūrų dokumentai. Tačiau yra išimčių - buvusių KGB agentų ir agentūrinio darbo bylos išslaptinamos nebus.

-- **Pirmą kartą pokario** metais išleistas smulkus topografinis Lietuvos žemėlapis. Jame pateikiama daug informacijos apie Lietuvos reljefą, vandens telkinius ir miškus. Naujasis žemėlapis skiriamas miškų ir žemės ūkio, gamtos saugos bei krašto apsaugos ir daugelio kitų sričių specialistams. Anksčiau tokius žemėlapius leisdavo tik karinės Sovietų Sąjungos žinybos.

-- **Lietuvoje žemė** jau gražinta daugiau kaip 100 tūkstančių žmonių, o dar didesniai būriui pažadėta gražinti. Atgautose žemėje patys ūkininkauja tik 22%, nuomoja - 19%, o nieko su žeme nedaro - 41% naujų žemės savininkų.

-- **Bendros Lietuvos** ir Austrijos imonės "Literė" keramikos cechą statomas netoli Kauno. Jame dirbs 300 žmonių. Vienai darbo vietai įrengti išleidiama po \$1,000. Čia bus gaminami originalūs indai, taip pat žvakidės ir kiti dekoratyviniai akcentai restoranų interjerui.

LIETUVA — “BENDRADARBIAVIMO TAIKOS LABUI” NARĖ

— Ar pirmasis saugumo žingsnis patikimas? —

Praėjusieji metai atskleidė Lietuvos planus dėl jos narystės NATO. Lietuvos prezidento oficialus prašymas priimti į NATO tik patvirtino Lietuvos žmonių lūkesčius. Tačiau šiandieninėje politikoje lengvų sprendimų nebūna. Lietuvos prašymas priimti į NATO palietė daugelio šalių gyvybinius interesus. JAV prezidento idėja - planas "Bendradarbiavimo taikos labui" - vėl suteikia saugumo vilčių postkomunistinėms šalims, tame tarpe ir Lietuvai.

Sausio 27 d. 1:15 val. po pietų Lietuvos laiku Briuselyje, NATO būstinėje Lietuvos prezidentas pasirašė "Bendradarbiavimo taikos labui" sutartį. Prieš tai šią sutartį savo parašais patvirtino visų 16 NATO šalių vadovai.

Prieš pasirašydamas sutartį, laikinai NATO generalinio sekretoriaus pareigas einantis ambasadorius Amadeo de Frachis ir Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas pasakė kalbas. "Bendradarbiavimo taikos labui" sutartis priartina Lietuvą prie NATO, tai istorinis momentas jūsų šaliai", - pažymėjo de Frachis. Brazauskas savo kalboje pabrėžė, kad Lietuva turi rimtus planus tapti pilną NATO narę. Po to įvyko beveik 50 minučių konfidencialus pokalbis, kuriame taip pat dalyvavo Lietuvos prezidentą kelionėje lydintys užsienio reikalų ministras Povilas Gylys, krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius, Lietuvos misijos prie Europos Sąjungos vadovas Adol-

fas Venskūs.

Šis Lietuvos žingsnis, žinoma, dar kartą sukėlė nerimą Rusijos valdžios sluoksniuose. Tiek Rusijos prezidentas, tiek ir jo atstovai jau ne kartą yra pareiškę, kad jie yra prieš buvusių sovietinių respublikų ir postkomunistinių šalių narystę NATO. "Bendradarbiavimo taikos labui" programa yra pirmasis žingsnis į pilną narystę. Ir ši kartą Lietuvos sprendimas sukėlė aštrią Rusijos reakciją. Prezidento Jelcin atstovas Viačeslav Kostikov išprovokavo "neigiamą Rusijos viešosios nuomonės reakciją" ir būti palankus šalies ultranacionalistams. Lietuvos prezidentas savo kalboje pasakė: "Lietuvos pozicija dėl NATO narystės nėra nukreipta nei prieš vieną kaimyninę ar jokią kitą Europos šalį". Rytų Europos valstybių integracija į NATO ir į kitas Vakarų struktūras "žymiai sustiprins ir prates demokratinius procesus Rusijoje", - pasakė Brazauskas. Taigi, Lietuvos ir Rusijos požiūriai šiuo klausimu visiškai priešingi.

Lietuva tapo pirmąją iš buvusių sovietinių respublikų ir antrąją iš buvusių Varšuvos saugumo pakto šalių, pasirašiusi "Bendradarbiavimo taikos labui" programą. Sausio 26 d. Rumunija tapo pirmąja šalimi, pasirašiusia programą.

Lenkija ir Estija planuoja šią savaitę taip pat pasirašyti "Bendradarbiavimo taikos labui" programą. "Bendradarbiavimo taikos labui"

programa yra NATO pastangų dalis, kad ji iš naujo apibrėžtų organizacijos vaidmenį postšaltojo karo eroje.

NATO buvo įkurta 1949 m. kaip užkarda Sovietų ekspansijai. Lietuvos ir kitų buvusių komunistinių valstybių nepriėmimas pilnosiomis narėmis buvo iššauktas susirūpinimo, kad Rusija gali likti izoliuota ir nuliūdinta. Rusijos prezidentas Jelcin išpėjo NATO dėl jos tikslų stumti NATO teritoriją į rytus. Tiek Lietuva, tiek Lenkija, Vengrija, Bulgarija, Albanija ir kitos šalys šiandien kaip niekada jaučia, kad tik NATO joms gali suteikti apsaugą nuo atgimstančių Rusijoje imperinių nuotaukų ir iš jų galinčių kilti pasekmių.

JAV prezidentas B. Clinton nesenai užtikrino buvusias Sovietų Sąjungos respublikas, kad "jūsų regiono saugumas yra svarbus mūsų šalies saugumui".

Naujoji "Bendradarbiavimo taikos labui" programa igoalins visas šalis, pasirašiusias šią programą, dalintis informacija apie jų šalių gynybos biudžetus ir karines pajėgas, prizadėti civilinių žmonių karinių sistemų kontrolę. Pagal programą šalys, kurios ją pasirašė, galės dalyvauti NATO kariniuose manevruose, taikos palaikymo operacijose ir kituose renginiuose. Nors ši programa neužtikrina pilnų šalių saugumo, kurį turi tikrosios NATO narės, tačiau ji jau šiandien igoalina Lietuvos ir NATO tolimesnį dialogą.

A. J.

Trijų Kryžių kalnas Vilniuje žiemą. Vytauto Maželio nuotrauka

LIETUVA VOKIEČIŲ ALMANACHE

Lietuvai sugrįžus į nepriklausomų valstybių grupę, įdomu, ką apie Nemuno šalį rašo užsienio metiniai almanachai. Užmarštin gula tie laikai, kai, pavyzdžiui, Lietuvos santrupa LT (gerai prisimenam apskritainį ženklą automobilams) atiteko Libijai — taip skaitėm šveicarų Danzas AG 1970 m. kalendoriuje... Nusimetę netolimos praeities šešėlius, pažiūrėkim, kokia padėtis dabar.

Po ranka vokiečių "Der Fischer Welt Almanach 1994". Tekstas daugiausia per dvi skiltis puslapyje, o numeracija skiltimis pasiekia keturženklį skaičių 1215, nors puslapių tėra 608. Šiame didžiosios Fischer leidyklos Frankfurt a/Main tome daugybė skaičių, datų, faktų.

Skyriuje Valstybių kronika — metinė apžvalga iki 1993 m. rugsėjo 1 d. (redakcijos data visai knygai). Lietuvai skirta 91 eilutė — truputį daugiau negu trys ketvirčiai puslapio arba pusantros skilties. Latvijai atiteko nepilna skiltis (pusė puslapio) — 43 eil., o Estijai kiek daugiau — 54 eil. Čia rašoma apie ilgai trukusių derybų dėl rusų kariuomenės išvedimo iš Lietuvos baigtį — 1992 m. rugsėjo 8 d. susitarimą Maskvoj (Boris Jelcin ir Vytautas Landsbergis), toliau: talonas keičia rublį, pirmieji laisvi seimo rinkimai, pasibaigę netikėta LDDP pergalė, seimo nutarimas atkurti 1940 m. likviduotą Lietuvos kariuomenę, pirmieji po 1940 m. Lietuvos prezidento rinkimai, kuriuos laimėjo Algirdas Brazauskas (60,1%) prieš Stasį Lozoraitį (38,1%). Naujasis ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius, kaip ir Brazauskas pasisako už atsargias reformas, už glaudų bendradarbiavimą su Vakarais ir Rusija. Naujai įkurtoji opozicinė partija Tėvynės Sąjunga, kuriai priklauso ir buvę ministrai pirmininkai Gediminas Vagnorius ir Aleksandras Abišala, 1993 m. gegužės 1 d. vadovu išsirinko buv. seimo pirmininką Vytautą Landsbergį. Be to, 1993 m. birželio 25 d. įvestas litas, — rugpjūčio 31 d., pagal susitarimą, paskutiniai Rusijos kariai išvyko iš Lietuvos. Almanache rašoma, kad 1993 m. rugpjūčio vidury Lietuva iš Rusijos pareikalavo sumokėti 146 mili-

jardus JAV dolerių už žalą nuo 1940 m., kai tarybinės karo pajėgos įžygiavo į Lietuvą.

Pagal almanachą, 1993 m. rugsėjo 1 d. pasaulyje buvo 192 nepriklausomos valstybės. Prie kiekvienos pažymėta jos vieta pasaulyje pagal plotą. Čia pirmąja Rusija, 2. Kanada, 3. Kinija, 4 JAV, 5. Brazilija, 6. Australija ir t.t. Lietuva 121-moj vietoj, Latvija 122, Estija 130. Mažiausias plotu Vatikanas — 192 vieta.

Seka informacija apie valstybių gyventojus, santvarką, ūkį. Lietuvai skirta 65 eil., tiek pat Latvijai, o Estijai 71. Pažymėta, kad Lietuva yra šiaurės rytų Europoje, jos plotas 65,200 kv. km, 3,765,000 gyventojų, iš kurių, 80,2% lietuvių, 8,9% rusų, 7% lenkų... (nukelta į 4 psl.)

Dar vienas rekordas...

Praėjusiais metais Lietuvoje buvo įvykdyta daugiau kaip 60 tūkstančių nusikaltimų, daugiausiai per visą pokario istoriją. Antra vertus, nusikaltimų didėjimo lygis - 6,6% - pernai buvo mažiausias per pastaruosius ketverius metus. Šiuos duomenis sausio 25 d. Lietuvos prokuratūros kolegijos išplėtiniam posėdyje pateikė Generalinis prokuroras Artūras Paulauskas, kriminogeninę padėtį Lietuvoje pavadinęs "įtempta".

53% pernai padariusių nusikaltimus asmenų yra darbingo amžiaus žmonės. Prevencinio sulaukimo įstatymo dėka pavyko išsiaiškinti ir izoliuoti organizuotų grupuočių narius įvairiuose miestuose. Sustiprinti kovą padės ruošiamas Antimafijinis įstatymas.

Generalinis prokuroras pranešė, jog jau iš esmės baigtos garsiosios Sausio 13-osios ir žurnalisto Vito Lingio nužudymo bylos.

Kalbėjo ir Seimo vicepirmininkas Egidijus Bičkauskas. Jo nuomone, tai, kad pernai Lietuvoje įvyko daugiau kaip 400 žmogžudysčių, liudija, jog "nusikalstamumas stabilizavosi pačiame aukščiausiam taške". Argumentų tokiame optimizmui vicepirmininkas nepateikė.

Rumšiškės muziejaus kaimas žiemą. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

IŠ LIETUVOS NUOLATINĖS MISIJOS PRIE JUNGTINIŲ TAUTŲ VEIKLOS

Sausio 17-21 dienomis LR delegacija (Misijos patarėjai G. Damašytė ir A. Gureckas) dalyvavo branduolinių ginklų neplatino sutarties (NPT) komiteto darbuose. Šioje sesijoje dalyvavo 114 iš 159 prie NPT sutarties prisijungusių valstybių, kurių atstovai svarstė procedūrinius klausimus — 1995 m. NPT konferencijos taisykles, finansavimą, dokumentaciją, darbotvarkę ir baigiamuosius dokumentus.

Sausio 18 d. URM perduota

Generalinio sekretoriaus nota atkreipiant LR Vyriausybės dėmesį į Generalinės Asamblėjos rezoliuciją dėl diplomatinio bei konsularinių atstovybių saugumo gerinimo.

Sausio 19 d. Baltijos valstybių premjerų reakcija į Rusijos Užsienio reikalų ministro A. Kozirev pasakymus Baltijos šalių atžvilgiu ir apie galimą Rusijos kariuomenės išvedimo sustabdymą iš Estijos ir Latvijos buvo paskleista visom šešiom JT kal-

bom kaip oficialus JT Generalinės Asamblėjos ir Saugumo Tarybos dokumentas. Premjerų pareiškimą JT Generaliniam Sekretoriui įteikė Lietuvos, Latvijos ir Estijos ambasadoriai JT om.

Sausio 20 d. URM pranešta, kad JT įnašų skyrius pakvitavo LR narystės mokesčių dalinį įmokėjimą penkiems taikos palaikymo operacijų fondams: UN Interim Force in Lebanon (nukelta į 2 psl.)

SĖKMINGA PREZ. B. CLINTON KELIONĖ Į MASKVĄ: JIS PATS TAI GARANTUOJA

Advokato S. Povilo Žumbakio radijo komentarai, transliuoti Chicagoje 1994 m. sausio 23 d. per "Amerikos Lietuvių Radijo" programą, kuriai vadovauja Anatolijus Šlutas.

-o-

Praleidęs Maskvoje trejetą dienų, mūsų Prezidentas visiems paskelbė, kad jo kelionė turi istorinę reikšmę... ir, žinoma, yra labai pasisekusi.

Bet ar ši kelionė į Europą ir Rusiją Prezidentui Bill Clinton iš tikrųjų taip pasisekė? Ar ji neturės žalingų pasekmių, kaip buvusios didžiųjų konferencijų Jaltos? Potsdamo?

Prezidentas B. Clinton paveiktas draugo žurnalisto — dabar tapusio diplomatu — Strobe

Talbott patarimu, susitvarkė su Rytų Europos prašymu įstoti į NATO. Bet ne politiniai patarėjai, o Hollywoodo režisierius atliko tikruosius Bill Clinton kelionės planus — "Mort Engelberg, the Hollywood producer in charge of planning Mr. Clinton's most important public moments..." rašė "The New York Times" žurnalistas iš Pragos.

Oficialūs prašymai įstoti į NATO buvo gauti iš Lenkijos, Vengrijos, Čekijos, Slovakijos ir, pavėluotai, Lietuvos. Amerikos atsakymas buvo naujai sugalvotas Talbot-Hollywood planas: partnerystė vardan taikos (Partnership for Peace).

NATO nariai, veikiami Amerikos, sutiko naujai nepriklausomai

mybę atgavusių kraštų prašymus atmesti. Vietoje įstojimo į NATO, Rytų Europos kraštai turės pasitenkinti Amerikos Taikos planu... Vietoje narystės, jiems pažadėta galimybė dalyvauti kariniuose žaidimuose — manevruose. Esant pavojui, galės gauti konsultacijų... o narystę — gal kada nors ateityje... gal... tada, kai į NATO įstos pati Rusija, nuo kurios Rytų europiečiai norėjo būti apsaugoti, dėl kurios ir buvo įkurta NATO (nors tuo metu buvo Sovietų Sąjunga, ne Rusija, bet niekas negali abejoti, iš kur kilo pavojus Vakarų Europai).

Oficialus NATO tikslas buvo apsiginti nuo Sovietų Sąjungos ir Varšuvos komunistinio bloko. Ši organizacija neturėjo jokių planų užpulti Sovietų Sąjungą ar kokią politinę grupę kraštyje, kaip Jungtinės Tautos. NATO buvo ir yra karinė kraštų grupuotė. Gresiant komunizmo išsiplėtimui, kartu su Amerika, Europos kraštai susivienijo į stiprią organizaciją.

Neoficialiai, NATO tikslai buvo platesni: suteikti Amerikai progą toliau laikyti kariuomenę Europoje, ir, gal net svarbiausias tikslas — kontroliuoti Vokietiją, kad vėl nepradėtų avantiūros.

Prezidento patarėjai galvoja, kad Amerikai svarbesnė yra Azija, o ne Europa. Tas erzina europiečius, mėgstančius kritikuoti naivius amerikiečius, bet nesugebančius susitvarkyti savo reikalų ir net sugyventi. Tad Amerikos flirtavimas su Azija sukėlė nerimą Europoje.

Kiti Prezidento patarėjai daugiausiai rūpinasi Vokietijos — ypač susivienijusios — galimam dominavimui Europoje. Kaip ir dauguma pasaulio šalių šiuo metu, Vokietija pergyvena ekonominę recesiją. Amerika pirmoji pradėjo atsilikti nuo normalaus ekonominio ciklo. Praėjus keletui blogų metų, dabar atsigauja, o Europa ir kai kurie Azijos kraštai tik dabar pradeda jausti recesijos skausmus. Vienok, klintoniečiams visados pavojingesni atrodo vokiečiai, o ne kokie komunistai ar rusai. Prezidento B. Clinton strategija yra Europoje neleisti dominuoti vokiečiams, o Rytų Europoje elgtis taip, kad tik rusai neišsižieštų, nesuplyktų ar nenusiviltų.

Taip iš mūsų šlubuojančio Prezidento Maskva jau gavo 1994-ųjų metų Kalėdines dovanas. Amerika suteikė Rusijai veto teisę Rytų Europoje, prisidėjo prie NATO paralyžiaus dėl Bosnijos (dabar vienu nereikšmingu ir

neefektiniu grasinimu prieš serbų komunistų vykdomą genocidą) ir privertė Ukrainą nusiginkluoti. Pagal klintoniečių rusai yra atsakomingi, o ukrainiečiai — kaip buvę nacių kolaborantai — yra pavojingi.

Taip pataikaudamas rusų karininkų ir kraštutinių partijų norams, Prezidentas ne tik nepadėjo Rytų Europai, bet davė kozirį stalinistui Vladimir Žirinovskij. V. Žirinovskij grasino daugiausiai. Nusileisdamas kraštutiniams rusų reikalavimams, jog NATO negalinti plėstis be rusų leidimo, Bill Clinton Maskvoje užtikrino V. Žirinovskij populiarumą, nes jis ir kai kurie karininkai spaudė Boris Jelcin pakeisti savo poziciją dėl Rytų europiečių įstojimo į NATO. Šiandien Žirinovskij gali pagrįstai sakyti, kad jo spaudimo dėka Rusija yra vėl lygi Amerikai, kas liečia tvarką Europoje.

Dar Prezidentui esant Maskvoje, rusų kariškiai bandė provokuoti latvius. Latviai suareštavo du aukšto rango karininkus dėl tų provokacijų. Rusų karininkų daliniai tuojau susimobilizavo ir grasino nubauti Latviją. Taip besielgdami, maskviečiai aiškiai norėjo patikrinti mūsų Prezidentą. Matydami jo neapsi-

sprendimą ir orientacijos trūkumą rusai išbandė savo poziciją.

Vos tik B. Clinton nusileido Washington, Rusijos užsienio reikalų ministras Andrej V. Kozjrev pareiškė rusų ambasadoriams, jog yra pavojinga atitraukti kariuomenę iš buvusių respublikų, nes ten liks pavojinga tuštuma. Ši rusų pozicija buvo kategoriškai skirtinga nuo pažadų, išreikštų Prezidentui B. Clinton. Vakarų diplomatai suprato, kad tai yra aiškus grasinimas Lietuvai už pareikštą norą įstoti į NATO.

Rusijos derybų su Latvija vadovas S. Zotov sausio 12-ąją pareiškė: "neva abiejų šalių santykių nepagrindžia joks pasaulio pripažintas dokumentas, o kita

vertus — jog Latvijos išstojimas iš SSRS' nesąs teisėtas".

Ne tik užsienio, bet ir vidaus reikaluose Boris Jelcin pakeitė savo poziciją per keletą dienų. B. Jelcin pažadai prezidentui Clinton, kad Rusija tęs laisvosios rinkos programą, pasirodė tušti. Jo ministras pirmininkas Viktor Černomirdyn, kuris priešinosi reformoms, išlaikė savo poziciją, o iš valdžios pasišalino arba buvo išstumti pagrindiniai reformų autoriai. Vladimir Žirinovskij yra linksma.

Bill Clinton jaučiasi gerai: jis grįžo iš istorinės kelionės — puikiai pasisekusios. Ir, kaip F. D. Roosevelt, W. Churchill ir kiti Vakarų vadai, sugrįžę iš susitikimų su "dėde Juozu" — laimėgas, sukūręs taiką Europoje...

IŠ LIETUVOS IR APIE LIETUVĄ

— Vilniuje sausio 21 d. iškilmingai pasirašyta bendradarbiavimo sutartis tarp Lietuvos valstybinės geodezijos tarnybos ir JAV Gynybos departamento Gynybos kartografinio agentūros. Beveik metus rengtą dokumentą savo parašais patvirtino Geodezijos tarnybos direktorius Zenonas Kumetaitis ir JAV agentūros vicedirektorius Charles D. Hall. Ši sutartis, kaip pasakė ELTOS korespondentui Z. Kumetaitis, turi didelę politinę reikšmę. Ji sudarys technines prielaidas Lietuvai greičiau integruotis į NATO saugumo sistemą — NATO nariams privalomi griežti unifikuoti standartai. Nauji Lietuvos kartografiniai žemėlapiai bus rengiami nebe pagal sovietinę, o pagal NATO standartų sistemą. Z. Kumetaitis taip pat akcentavo, jog sutartis padės Lietuvos specialistams greičiau įsivirti praktiškai naujas darbų rūšis: jūrinių ir aeronautinių žemėlapių sudarymą.

— Lietuvos jūrų laivininkystės motorlaivis "Šiauliai" į Švedijos Ahuso uostą nugabeno klaidėdžių dovaną bičiuliams — Karlskronos miesto gyventojams — 2,5 metro aukščio skulptūrą. Ją iš ažuolo išdrožė alytiškis tautodailininkas Vladas Krušna ir pavadino Birute, o švedai tikriausiai, ją vadins lietuvaitė. Skulptūra atidengta Karlskronoje sausio 22-23 dienomis rengiamo forumo "Lietuva-94" metu.

— Tik normalių tarnybos sąlygų sudarymas gali pagerinti Lietuvos kariuomenės padėtį, pasakė Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius sausio 19 d. radijo laidoje, skirtoje kariuomenės problemoms. Ministras sakė, kad svarbiausia priežastis, dėl kurios kenčia tiek kareiviai, tiek karininkai, yra lėšų trūkumas. Krašto apsaugai 1994 metais, kaip ir pernai, skiriama 4,4% biudžeto lėšų, o tai apie 130 milijonų litų. Atsakydamas į klausimą apie nestatutinius santykius Lietuvos kariuomenėje, ministras užtikrino, kad su šia blygybe kovojama. Iš 81-os iškeltos baudžiamosios bylos 72 jau perduotos teismui.

— Studentų ateitininkų žiemos akademija Jurbarko vyksa sausio 23-30 dienomis. Tema: "Drąsa kurti". Akademijos programoje: paskaitų ciklas "Psichologinė kūrybos analizė" (ses. O. Mikailaitė, JAV) ir "Dvasinė teologinė kūrybos sklaida" (kun. R. Repšys, MIC). Susitikimai ir pokalbiai su įvairių kūrybos sričių atstovais: menininkais, politikais, muzikais, žurnalistais, filosofais. Kūrybiniai bandymai ir vakarai. Susitikimas su Baltijos šalių jaunimu. Akademiją surengė Lietuvos studentų ateitininkų sąjungos centro valdyba ir Žiemos akademijos organizacinis komitetas.

Prof. Vytautas Sirvydis, vadovavęs Vitalijaus Kudimovo širdies persodinimo operacijai. Petro Katausko nuotrauka

Vitalijui Kudimovui, dvidešimt devynerių metų vilniečiui, gruodžio 27 d. buvo persodinta širdis. Čia jis su žmona Naujų metų dieną. Tai septintoji širdies persodinimo operacija Lietuvoje. Operacijai vadovavo prof. V. Sirvydis. Petro Katausko nuotrauka

IŠ LIETUVOS MISIJOS VEIKLOS NEW YORKE

(atkelta iš 1 psl.)

(UNIFL), UN Disengagement Observer Force (UNDOF), UN Angola Verification Mission (UNAVEM I ir II), UN Protection Force (UNPROFOR) ir UN Operation in Somalia (UNOSOM I ir II). Iš viso įmokėta \$209,017.

Ambasadorius A. Simutis dalyvavo eiliniame Šiaurės Šalių ir Baltijos valstybių ambasadorių pasitarime Danijos Misiijoje. Pirmininkavo Danijos ambasadorius B. Haakonsen. Aštuoni ambasadoriai apžvelgė 48-osios JT Generalinės Asamblėjos darbus, JT ekonominių bei socialinių tarnybų struktūrinių reformų eigą bei padėtį Baltijos valstybėse. Baltijos šalių ambasadoriai informavo pasitarimo dalyvius apie savo vyriausybės reakcijas į Rusijos UR Ministro Kozjrev sausio 18 d. pareiškimą. Ambasadorių Simutį į pasitarimą lydėjo Misiijos patarėjas D. Sužiedėlis.

Sausio 21 d. LR ambasadorius JT A. Simutis Generaliniam sekretoriui įteikė LR URM sausio 18 d. pareiškimą ir LR eimo pirmininko Č. Juršeno sausio 20 d. pareiškimą dėl vis atštrėjančių Rusijos pareigūnų pasisakymų apie dabartinę Rusijos politiką Lietuvos ir kitų Baltijos šalių atžvilgiu.

VIRGINIA ALEKSANDRAVIČIŪTĖ, lietuviškai kalbanti advokatė, teikia paslaugas IMIGRACIJOS bei ŠEIMOS teisiniuose reikaluose. The American Immigration Lawyers Association narė. Turi leidimą praktikuoti Massachusetts ir Washington, D.C. One Bulfinch Place, Suite 100, Boston, MA 02114. Tel.: (617) 723-2242; FAX: (617) 723-1899.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmdieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

NEW YORK-NEW JERSEY-Laisvės Žiburys, sekmdieniais 9-9.30 val. ryto WNWK105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 769-3302.

NEW JERSEY, NEW YORK - "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga, girdima sekmdieniais nuo 12 iki 1 val. popiet. "Lietuvos atsiminimai" programa iš tos pačios stoties, girdima sekmdieniais nuo 1 iki 2 val. popiet. Dr. J. J. Stukas - direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060. Tel. 908 753-5636.

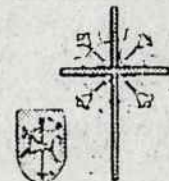
LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379

PHONES (718) 326-1282; 326-3150

- TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
 - LAIVAI (CRUISES)
 - TRAUKINIAI (AMTRAK)
 - AUTOBUSAI
 - NUOMOJAMOS MAŠINOS
 - VIEŠBUČIAI
 - IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ**
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTĖLĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Didžioji mūsų šventė

Vasario 16-toji čia pat! Ji yra mūsų didžioji šventė, atvėrusi duris lietuvių tautai į nepriklausomą gyvenimą. Tai nebuvo taip lengva. Tuo metu Lietuva buvo iškentėjusi 123 okupacijos metus. Lietuva buvo ištrinta iš žemėlapių, iš žmonių atminties, ir staiga — ji nepriklausoma. Jos nepriklausomybę kūrė ne koks generolas, bet pati tauta, atgavusi sąmonę ir supratusi savo paskirtį, — demokratiniu būdu, žingsnis po žingsnio eiti prie nepriklausomybės paskelbimo.

Koks tai buvo didelis sprendimas!

Kai 1795 m. Lietuvą okupavo Rusija, Lietuvos valstybė buvo labai suvargusi. Tada mirė bajorų Lietuva. Lietuviška liaudis buvo tamsi, beraštė, pasiklydusi nežinioje. Niekas netikėjo, kad lietuvių tauta išliks.

Ir kodėl štai žlugo senoji Lietuva, kuri buvo išaugusi į imperiją, į Europos galybę?

Iš istorijos žinome, imperijos net ir didžiausios sugriūva, nepalikdamos nė ženklų. Atsiranda kažkokios jėgos, kurios pakerta imperijų galybę.

O kas sugriovė Lietuvos imperiją?

Ją sugriovė pati bajorija. Senoji Lietuvos valstybė buvo sudaryta iš įvairių tautų. Tokių valstybių buvo senovėje ir dabar yra. Vienos išsilaiko, kitos griūva.

Išsilaiko tik tos, kurios savo valstybingumą stato ant tautinio pagrindo, puoselėja savo kalbą, išlaiko jos primatą tarp kitų kalbų.

Šiuo atveju prisimena Prancūzija. Prancūzijos karalius 1635 metais įkūrė Mokslo akademiją (Akademija iš tikrųjų pradėjo veikti 1630 m.). Jos uždavinys

buvo rūpintis prancūzų kalbos grynumu ir išleisti žodyną.

Ši data jaudina kiekvieną lietuvių patriotą. Kas tada buvo Lietuvoje? Lenkiškos bajoriškos kultūros klastėjimas. Kanauninkas Daukša savo "Postilės" įžangoje (pamokslų knygoje) kvietė visus grįžti prie lietuvių kalbos. ("Postilė" buvo išleista 1599 m.). Kvietė lietuviškai kalbėti bažnyčioje, valsciūje, kasdieniniame gyvenime, bet jo šauksmo niekas neišgirdo. Bajorija buvo sulenkėjusi ir lietuviškai nemokėjo ir nenorėjo išmokti.

Ta prancūzų akademija veikia ir šiandien. Ji padarė tai, kad šiandien kiekvienas prancūzas rašo ir kalba gražia prancūzų kalba. Per kalbą išugdė prancūzų nacionalizmą ir kultūrą. Prancūzija savo kultūrine įtaka buvo vyraujanti Europos ir to meto pasaulio valstybė. Prancūzų kalba pasidarė tarptautinė kalba. Savo pirmąjį žodyną išleido 1694 m., aštuntoji laida išleista 1932-35 m.

Per kalbą augo Prancūzijos įtaka, jos stiprybė ir galybė.

Ir mūsų tautinė sąmonė pradėjo atsibusti, kai iš kaimo išaugo lietuvių inteligentų karta, kuri pradėjo branginti lietuvių kalbą. Toji kalba dar buvo skurdi, bet kasdien tobulėjo. Per "Aušrą", "Varpą", "Tėvynės Sargą", tautinio atgimimo spaudą, formavosi mūsų nepriklausomybės samprata ir virto realybe. Nemokyta tauta buvo dora ir turėjo ryžtą gyventi nepriklausomai. Ji išsimokslino ir sukūrė savo valstybę. Tad pagerbiame tuos pirmūnus, kurie perėjo sunkiausius kelius, bet savo troškimą realizavo — Lietuvą sukūrė.

Dabar turime tiek daug nepriklausomybei pasišventusių

KATALIKŲ SOCIALINĖ DOKTRINA IR EKONOMINĖ VEIKLA

Ekonominė veikla

2

Daugybė valstybių įstaigų paralyžuoja individų valią padėti sau pačiam ar jungtis su kitais solidariškos pagalbos tikslu. Tuo tarpu subsidavimo principas skatina kurti savipagalbos organizacijas, kurios stengtųsi išlyginti individo ir visuomenės interesus, bei "tarpines" institucijas, galinčias tarpininkauti tarp individo ir visuomenės.

Kritinę subsidavimo principo funkciją sudaro tai, kad jis klausia, kam ir kokia pagalba yra labiausiai reikalinga: kam reikėtų skirti subvencijas, kokias gyvenimo sritis būtina politiškai bei teisiškai sureguliuoti ir pan. Praktiškai taikyti šį principą sunku todėl, kad aukštesnioji instancija dažniausiai laiko save kompetetingiausia ir turi didžiausias galimybes spresti, kas ir kaip reguliuotina. Šiam principui įgyvendinti reikalingi žmonės, pasiryžę veikti savarankiškai ir nebijantys rizikuoti. Priešingu atveju, jis liks moralės postulatu, ne-realizuojamu institucijų forma. "Pagalba savipagalba" daugiausiai taikytina socialinėje politikoje (pvz., parama šeimai), ekonominėje politikoje (vidurinio sluoksnio skatinimas) ir vystymo politikoje.

Visuotinė gerovė ir teisingumas

Vatikanio II susirinkimo konstitucijoje "Dignitatis humanae" (Nr. 6) visuotinė gerovė apibrėžiama šitaip: "Visuomenės visuotinę gerovę sudaro visuma socialinio gyvenimo sąlygų, kurioms esant žmonės gali siekti savo tobulėjimo didesnėje gau-

žmonių, tik būkime pajėgūs išsaugoti Lietuvos laisvę. Žinokime, kad Lietuvos priešai nėra dingę. Jie visokiais būdais stengiasi mus niekinti, sunkinti mūsų gyvenimą. Nepasiduokime. Būkime budrūs, visur ir visada reikalaujame savo teisių laisvai gyventi. Laisvė yra visų tautų teisė, o ne privilegija.

Atgimstantis Rusijos imperializmas neša nerimo debesį ir link Lietuvos. Tik vieninga viduje ir susivienijusi su savo Pabaltijo sesėmis Lietuva sudarys sąlygas išsaugoti dar tokį trapų nepriklausomybės žiedą.

soje ir laisvėje; ją ypač sudaro žmogaus asmens teisių ir pareigų laikymasis". Vadinas, visuotinės gerovės principas apima tiek vertybinę dimensiją (asmens teisės ir pareigos), tiek institucinę aspektą (sąlygų visuomenai, legitimuojančių bei įpareigojančių, bet sykiu ir apribojančių valstybę).

Pagal visuotinės gerovės principą valstybei tenka uždavinys koordinuoti įvairius interesus bei veiksmus tokiu būdu, kad jie tarnautų visų gerovei. Kadangi visuotinė gerovė nėra mechaniska paskirų realizuotų interesų suma, visuotinės gerovės tvarka turi integruoti ir teisingai subalansuoti paskirų individų pastangas bei pretenzijas. Valstybei, kurios tikslas yra visuotinė gerovė, privalo apriboti "stipresniojo teisę" ir ypatingą dėmesį skirti silpniesiems, neturintiems darbo potencialo.

Valstybė tarnauja visuotinei gerovei, organizuodama ir kurdama tvarkos sąlygas, kuriomis visi individai ir visos grupės galėtų taikiai įgyvendinti savo vertybes ir naudotis savo teisėmis. Teisingumas šiame kontekste reiškia daugiau negu vien darbo ir mainų teisingumą. Juk esama žmonių, kurie nieko nebėgi atlikti ir neturi nieko, ką

galėtų išmainyti. Būtent jie turėtų patirti teisingumą pagal principą "kiekvienam savo", nes jie irgi yra elementarių žmogaus teisių subjektai. Tačiau nors žmonės pagal savo esmę ir pagrindines teises yra lygūs, iš to neišplaukia, kad jiems visose gyvenimo srityse turėtų būti sudarytos lygios galimybės. Kadangi žmonių interesai ir sugebėjimai visuomet skirtingi, jų "gyvenimo galimybės" taip pat yra nelygiai paskirstytos.

Patyrimas moko, kad konkrečių individų bei taip pat organizacijų veiklą pirmiausia motyvuoja ne visuotinė gerovė, bet savi interesai. Etiniai reikalavimai ir faktiškas elgesys dažniausiai vienas kito neatitinka, nes etika visada susijusi su ko nors atsisakymu. Net auklėjimo diktatūra negali žmogaus taip "užprogramuoti", kad jis vadovautųsi visuotinės gerovės motyvais. Siekti savų interesų savaime nėra bloga. Neretai toks individas, veikdamas sava atsakomybe, įgyvendina vertybes netgi geriau. Kita vertus, čia rūpi ne tiek individų ir organizacijų motyvai bei intencijos, kiek jų poelgių padariniai. Vadinas, paskiri interesai turi būti koordinuojami taip, kad atsirastų teigiamas visuotinės gerovės rezultatas.

Savanorių paradas Vilniuje, šalia Seimo rūmų, 1994 m. sausio 16 d. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

DARIUS IR GIRĖNAS

JŲ SKRYDŽIO
60 METŲ
SUKAKTĮ
PRISIMENANT

PAULIUS JURKUS

Lakūnam žuvus

Užuojautas Lietuvai siuntė organizacijos, daugelis valstybių, daug rašė pasaulio spauda, iškel-dama lakūnų techninius sugebėjimus. Tai buvęs vienas iš tiksliausių ir geriausių skrydžių per Atlantą. Spauda rašė, kad žuvusiųjų krauju rašoma civilizacijos istorija. Į tą sąrašą pateko ir du lietuvių vardai.

Labai skaudžiai lakūnų žuvimą pergyveno Čičaga. Tenai liepos 17 d. buvo iškilingas pokylis pasaulinės pažangos parodos proga. Ten buvo pranešta, kad lakūnai žuvo. Visi atsistojo, atsigręžę į rytus, į tą šalį, kur žuvo lakūnai, ir keletą minučių tylėjo.

Liepos 20 d. Čičagoje skridimo centro komitetas surengė gedulo vakarą. Tenai ministeris P. K. Balutis iškėlė mintį, kad reikia Čičagoje lakūnam pastatyti paminklą ir pirmas tam reikalui

paaukojo pinigų. Liepos 21 d. Čičagoje Pirmojo pasaulinio karo dalyviai surengė simbolines Dariaus ir Girėno laidotuves. Buvo sakomos kalbos, atliekami pritaikyti kūriniai. Per kelis mėnesius visose lietuvių kolonijose vyko lakūnų pagerbimo mitingai, minėjimai.

Skandžiausiai lakūnų mirtį pergyveno Dariaus motina. Palūžo jos sveikata. Išgyvenusi 67 metus, susirgo širdies liga. Dariaus motina nyko, ir tirpo kaip žvakė. Ji norėjo pamatyti Čičagoje pastatytą paminklą lakūnams, o paskui išvykti į Lietuvą ir ten baigti amžių. Po sūnaus mirties, išgyvenusi metus ir 5 mėnesius, ji mirė 1934 m. gruodžio 10 d. Mirdama prašė, kad ją palaidotų Lietuvoje. Vaikai tai įvykdė. Vyriausias sūnus Boleslovas, dukterys Lora ir Konstancija ją balzamutą išvežė į Lietuvą ir 1935 m.

birželio 24 d. palaidojo Judrėnų kapinėse greta jos tėvų ir pirmojo vyro J. R. Jucevičiaus palaikų.

Tiria jų kūnus

Kaune lakūnų istorija vystėsi toliau. Po simbolinių laidotuvių liepos 23 d. karstai trumpam buvo palikti kapinių koplyčioje. Vėlai vakare jie buvo pervežti į Vytauto Didžiojo universiteto medicinos fakulteto rūmus. Čia lakūnų palaikai turėjo būti mediciniškai ištirti ir balzamuojami.

Ištirti lakūnų kūnus vyriausybė pavedė Teismo medicinos katedros docentui, medicinos mokslo daktarui K. Oželiui ir Anatomijos katedros ordinariui, profesoriui dr. J. Žilinskui.

Buvo nuodugnai apžiūrėti ir surašyti visi kūno sužalojimai. Surašytame protokole nerašoma, kad jie buvo šaudymo sužaloti. Komisija padarė išvadą, kad jie mirė nuo staigaus kūno sužalojimo. Patyręs lakūnas, kapitonas V. Morkus pareiškė savo nuomonę, kad Darius ir Girėnas suklaidinusi aukščio rodyklė. Lėktuvas sparnu užkliudęs pusės viršūnės ir staiga kritęs į žemę.

Liepos 24 d. buvo baigti medicininiai tyrimai. Kūnai buvo pervežti į anatomijos katedrą. Čia pradėti balzamavimo darbai, kurie užtruko 9 mėnesius.

Kūnai palaidojami mauzoliejuje

Balzamavo prof. Jurgis Žilinskas. Jį konsultavo Berlyno profesorius Rioslis. Finansavo Lietuvos vyriausybė. Nesigailėta brangių chemikalų, spirito.

Po balzamavimo lakūnų kūnai buvo apvilkti juodais civiliniais kostiumais, kuriuos pasiuvo Kauno siuvėjas A. Mikšys. Ant galvos jiems užmauti lakūnų šalmai. Veidai ir rankos buvo kiek pagrimuoti gelsvai rausva spalva.

1934 m. liepos 17 d., lakūnų žuvimo metinėse, medicinos fakulteto koplyčioje jie buvo išstatyti visuomenės lankymui ir apžiūrėjimui. Jau pirmą dieną juos aplankė 30,000 žmonių.

Dariaus dukrelė Nijolė, motinos ant rankų pakelta, pirmą kartą pamatė savo tėvą balzamuotą. Jai buvo devyneri metai. Tėvo veidas jai atrodė kažkoks svetimas, nejaukus, rūstus, visai ne toks, kokį ji įsivaizdavo, kokį buvo mačiusi nuotraukose.

Po trijų metų balzavimas buvo patikrintas. Nebuvo jokio pakitimo. Balzavimas turėjo būti patvarus, jei kūnai bus laikomi tinkamose sąlygose.

Dariaus ir Girėno palaikai buvo sudėti į varinius karstus su specialiais filtrais. Pradžioje buvo manyta, kad lakūnų palaikus galima pastatyti Kauno katedros

požemiuose, bet pasirodė, kad jie buvo drėgni. Tada nutarta miesto kapinėse pastatyti mauzoliejaus projektus. Mauzoliejus buvo, apvalios formos, įleistas į

žemę, buvo šildomas elektra, turėjo ventilaciją. Buvo pastovus oro drėgnumas. Statybos darbai buvo baigti 1937 m. spalio mėn. (Bus daugiau)

Vartai į Lietuvą. Kai Darius ir Girėnas žuvo, dailininkas kun. Pijus Brazauskas sukūrė šį paveikslą. Lakūnų laidotuvių dieną jis jau buvo pakabintas Laisvės alėjos vienoje vitrinoje Kaune.

Vasario pirmojo pusėj Venecijoje vyksta metinio karnavalo įdomybės ir linksmybės. Nuotraukoje dvi graciosios senųjų laikų apranga, o dešinėje šiuolaikinis praeivis šaltoka karnavalo dieną. Kęstučio Čerkeliūno nuotrauka

LIETUVA VOKIEČIŲ ALMANACHE

(atkelta iš 1 psl.)

Čia įsisuko klaida, nes rašoma, kad 6,8 milijonas lietuvių gyvena JAV. (Apie tai leidykla jau painformuota).

Toliau skaitom, kad Lietuvoj gyvenimo ilgio vidurkis siekia 71 metus (vyrų 65, moterų 76), kūdikių mirtingumas 1,4%, vaikų (iki 5 m.) 1,8%. Sostinė Vilnius turi 597,000 gyventojų. Kaunas 434,000, Klaipėda 208,000, Šiauliai 149,000, Panevėžys 132,000. Tautos šventė vasario 16 (Lietuvos valstybės atkūrimas 1918).

1993 m. sausio mėn. žiniomis, užsienio prekyboj Lietuva daugiausia įsivežė iš Rusijos 24%, Italijos 13%, Vokietijos 9%, Lenkijos ir Ukrainos po 8%. Eksportuota daugiausia į Rusiją 26%, toliau: Ukraina 21%, Vokietija 16%, Baltarusija (Gudija) 5%, Lenkija 3%.

Tolesnis vokiečių almanacho skyrius — užsienio politikų biografijos. Prezidentui Brazauskui skirta 31 eil., Latvijos prezidentas Guntis Ulmanis (tarp kitko, jis giminė Latvijos prezidentui Karliui Ulmaniui, kuris su šeima 1941 m. buvo ištremtas į Sibirą) aprašytas 21 eil., o Estijos Len-

nart Meri, kaip ir Brazauskas, gavo 31 eil. Palyginimui JAV užsienio reikalų ministrui (valstybės sekretoriui) Warren Christopher skirta 30 eil., o Prancūzijos prezidentui François Mitterrand 33 eil.

Almanache apžvelgtos tarptautinės organizacijos, Europos gyventojų kalbos bei religijos. Lietuvių kalba (28 vieta Europoj) yra gimtoji kalba 2,545,000 žmonių Lietuvoj, be to, Lenkijoje ir Ukrainoj gyvena 11,000 lietuvių. Prieš paskutinę (66) vietą įrašyti karaimai, kurių 300 yra užsilikę Lietuvoj ir Ukrainoj. Paskutinieji gausumai — ingrai (suomių gentis), kurių Rusijos šiaurės vakaruose išliko tik šimtinė. Beje, Lietuvių Enciklopedijos 8-tame tome (Bostonas, 1956) skaitome, kad per 1926 m. gyventojų surašymą ingrais buvo užsirašę 156,000 asmenys. Jų trečioji dalis buvo iškeldinta 1930-1939 m., o likusieji į Sibirą ištremti po II pasaulinio karo. Kaip matome, klasiškas genocido pavyzdys.

Toliau vokiečių almanache platus skyrius apie pasaulio ūkį, kasyklas, pramonę, televiziją,

radiją, spaudą, kultūros premijas. Surašytos istorinės sukaktys 1994 m. (prieš 250, 200, 150, 100 ir 50 metų).

Pabaigoje nuo 1992 m. iki 1993 m. rugsėjo 1 d. mirusių asmenybių sąrašas. Ten parašyta, kad 1993 m. liepos mėn. Paryžiuje mirė Mordechaj Litvinas, 90, liet. vertėjas ir literatūros kritikas, išvertęs daug prancūzų, vokiečių ir rusų poezijos į žydų (idiš) kalbą. Kitas lietuviams priskirtas velionis yra Alexander Schneider, 84, liet. smuikininkas, dirigentas ir mokytojas, miręs 1993 m. vasario 2 d. New Yorke.

Taupant vietą, asmenų (ir vietovardžių) rodyklė apima tik pačius svarbiuosius individus. Iš lietuvių pažymėti šie: Aleksandras Abišala, Algirdas Brazauskas, Vytautas Landsbergis, Adolfas Šleževičius ir Gediminas Vagnorius. Nėra Stasio Lozoraičio, užsienio reikalų ministro Povilo Gylio...

Der Fischer Welt Almanach turi nemažai piešinių, diagramų, spalvotų žemėlapių. Daug naudingos informacijos. Tarp kitko, buvo įdomu patirti, kad Lietuva

KATALIKŲ SOCIALINĖ DOKTRINA IR EKONOMINĖ VEIKLA

(atkelta iš 3 psl.)

"Trečiojo kelio" orientyrai

Kokiomis sąlygomis ūkinė tvarka atitiktų išdėstytas vertybes bei principus? Pirmiausia būtina pabrėžti, kad Katalikų socialinė doktrina nuosekliai atmeta dvi ideologines kryptis: marksistinį socializmą ir individualistinį liberalizmą. Kolektyvistinė ir centralistinė ūkio forma nepriimtina, nes sunaikina asmens laisvę, liberalistinis kapitalizmas kritikuojamas, nes izoliuoja ir suabsoliutina individo laisvę.

Katalikų socialinė doktrina mėgina pateikti "trečiojo kelio" metmenis, kurie kryptą į socialinį rinkos ūkį, t. y. į asmeninės laisvės bei socialinio teisingumo sintezę politinės tvarkos plotmėje. Teisėti paskirų individų interesai pagal solidarumo ir subsidiškumo principus turį būti integruoti į visuotinės gerovės tvarką.

Solidarumo principas sako, kad ir ekonominėje veikloje žmogus vadovaujasi bendromis vertybėmis, kurias jis turi įgyvendinti socialiai susivienijęs ir bendradarbiaudamas su kitais. Solidarumas reikalauja atsakyti gryną konkurenciją bei konfliktų visuomenę ir ekonomiką visų kovos prieš visus ir partikuliarių interesų realizacijos vietą. Jis pagrindžia socialinės partnerystės idėją, taip pat ekonominio bendradarbiavimo su besivystančiais kraštais būtinybę.

Prasmingai sutvarkytam ūkiniam gyvenimui panašiai reikšmingas ir subsidiškumo principas, reikalaujantis teikti pirmenybę mažesniems dariniams didesniųjų atžvilgiu. Šis principas atmeta bet kokių ekonominių centralizacijos bei koncentracijos procesų monopolijų bei kortelių sudarymą. Iš jo išplaukia būtinybė remti mažesnes, apžvelgiamas struktūras, skatinoti stipraus vidurinio sluoksnio formavimąsi. Ilgai trunkantis dide-

priskiriama šiaurės rytų Europai, o Baltarusija (Gudija) rytų Europai. Beje, užmetus akį į Gudiją, buvo galima sužinoti, kad Gardine (dabar Grodno) gyvena 277,000 žmonių — nemažas miestas, kuris, kaip žinome, senais laikais Lietuvai buvo virtęs beveik sostine, nes Gardine rinkdavosi ne tik seimai, bet ir veikė centriniai valstybės organai — išdo komisija (nuo 1764) ir kt.

K. Čerkeliūnas

lių įmonių subvencionavimas mažų ir vidutinių įmonių sąskaita prieštarauja "pagalbos savipagalbai" principui.

Privatinė iniciatyva ir nuosavybė

Remdamasi žmogaus kaip asmens orumu, Katalikų socialinė doktrina reikalauja privatinę iniciatyvą pagrįstos ūkinės tvarkos. Enciklikoje "Mater et Magistra" (1961) popiežius Jonas XXIII rašo: "Ūkio srityje pirmenybė teiktina individų privatinei iniciatyvai..." Aiškiai užsimindamas apie Rytų bloko socializmą, jis tęsia: "Ten kur nėra individų privatinės iniciatyvos viešpatauja politinė tironija; tačiau ten iškyla problemų ir tam tikrose ūkio srityse; ten trūksta vartojimo gėrybių ir paslaugų, kurių reikia kūnui ir sielai..." (Nr. 57).

Enciklika "Sollicitudo rei socialis" (1987) reikalauja netgi "teisės į verslinę iniciatyvą": "Ir vis dėlto čia kalbama apie teisę, svarbią ne tik individui, bet ir visuotinei gerovei. Patyrimas mus moko, kad, atmetant tokią teisę arba apribojant ją visų visuomenės narių tariamoms 'lygybės' varden, verslininkystės dvasia, tai yra, piliečio kaip aktyvaus subjekto kūrybiškumas, paralyžuojamas arba netgi sunaikinamas. Kaip padarinsys šitai atsiranda ne autentiška lygybė, bet 'niveliacija apačios link'. Kūrybišką asmeninę iniciatyvą pakeičia pasyvumas, priklausomybė ir paklusnumas biurokratiniam aparatui, kuris kaip vienintelis visų gėrybių ir gamybos priemonių 'tvarkantysis' ir 'sprendžiantysis' (...) organas įstumia visus į beveik pilnutinės priklausomybės padėtį (...) Tai sukelia frustracijos ar rezignacijos jausmus ir priverčia žmones pasitraukti iš tautos gyvenimo..." (Nr. 52).

Fundamentalia priemone, užtikrinančia laisvą ir atsakingą ekonominę veiklą, laikytina privatinė nuosavybė. Enciklika "Mater et Magistra" glaudai konstatuoja: "Teisė į privačią nuosavybę, taip pat į gamybos priemones, galioja visiems laikams" (Nr. 109). Tačiau ši teisė, patvirtinta ir enciklikoje "Laborem exercens" (1981) niekada nebuvo traktuojama "kaip absoliuti ir nelinečiama". Bažnyčia "į ją visada žiūrėjo platesnėje visų teisės į kūrinijos gėrybių kaip visumos naudojimą perspektyvoje" (Nr. 14). Taigi, visuotinė gerovė yra tikslas, kuriam turi tarnauti nuosavybė.

Tomas Akvinietis pateikia tris argumentus, parodančius, kodėl privatinė nuosavybė visuotinei

gerovei yra naudingiausia: a. Nuosavybė vysto žmogaus savarankiškumą bei atsakomybę ir stimuliuoja jį darbui bei sėkmei; b. Ji garantuoja geresnį gėrybių tvarkymą bei naudojimą; c. Privatinė nuosavybė užtikrina žmogaus orumą ir laisvę, apsaugodama jį nuo kolektyvo diktato.

Ekonominėje sferoje privatinė nuosavybė kaip tiesiogiai veiksminga sankcija, baudžianti savininką už klaidingus sprendimus nuostoliu, apdovanojanti už teisingus pelnu, yra vargiai pakeičiama. Kuo platesnis nuosavybės ir tuo pačiu atsakomybės pasiskirstymas yra senas Katalikų socialinės doktrinos uždavinys, kurio dar nėra pavykę išspręsti.

Rinkos būtinybė ir ribos

Jeigu privatinė iniciatyva bei privatinė nuosavybė tam tikrose socialinėse ribose pripažįstamos teisėtomis ir būtinomis, tai savaime suprantama, kad santykinai tarp ūkio subjektų, gėrybių ir paslaugų mainai turi vykti rinkoje konkurencijos sąlygomis. Todėl Katalikų socialinė doktrina laiko konkurenciją būtina organizacine taisykle ūkiui valdyti. Būtinybė formuoti ekonomiką kaip rinkos ir konkurencijos tvarką, išplaukia jau iš minėtų teisių bei principų. Pavyzdžiui, rinkos ir konkurencijos vertybiškumą galima pagrįsti laisvės vertybe bei subsidiškumo principu, kurie atmeta komandinį ar centralistinį ūkį. O kad pasiūlos ir paklausos dėsniai per savo kainos sudarymo mechanizmą užkerta kelią lupikavimui, žinojo ir teigiamai vertino jau Viduramžių moralės teologai.

Teigiama rinkos ir konkurencijos funkcija aiškiai pabrėžiama naujausioje socialinėje enciklikoje "Centesimus annus" (1991). Jonas Paulius II pabrėžtinai pritaria rinkos ūkiui ir netgi siūlo jį Trečiojo pasaulio kraštams, ir būtent kaip ekonominę sistemą, kuri "pripažįsta fundamentalų ir teigiamą verslo, rinkos, privatinės nuosavybės bei iš to išplaukiančių atsakomybės už gamybos priemones ir laisvo žmogaus kūrybiškumo ekonomikos srityje vaidmenį" (Nr. 42). Kita vertus Šv. Rašte nėra nei rinkos ūkio kritikos, nei kokių nors pasiūlymų, kaip sukurti specifiškai "krikščionišką" ekonominę tvarką. Reikalavimas remti vargšus ir "turtuolių" kritiką liečia ne ūkio tvarką, bet paskiro tikinčiojo dorovinį elgesį.

Tačiau formaliai žiūrint, rinka ir konkurenciją funkcionuoja ir tarp gangsterių gaujų.

(Bus daugiau)

AMERIKOS PABALTIEČIŲ ATSTOVAI BALTUOSIUOE RŪMUOSE

Jungtinis Amerikos Pabaltiečių Komitetas ir kitų organizacijų atstovai sausio 24 d. buvo pakviesti į Baltuosius Rūmus. Šį susirinkimą organizavo ir pravedė specialusis prezidento asistentas ir Tautinio Saugumo Tarybos direktorius Rusijos, Ukrainos ir Eurazijos reikalams Nicholas Burns. Taip pat diskusijoje dalyvavo tos pačios institucijos atstovas John B. Beyrle ir Valstybės Departamento atstovas Walter Andrusyszkyk.

Pranešimai ir diskusijos tęsėsi dvi valandas Indian Treaty salėje, dalyvaujant apie 50 Amerikos estų, latvių ir lietuvių bei svečių iš Washingtono valdžios įstaigų. ALTui atstovavo dr. Jonas Genys ir Vincent Boris.

Valdžios pareigūnai užtikrino, kad JAV prezidentas rūpinasi Pabaltijo valstybių reikalais. Jie paminėjo net penkis atvejus, kai prezidentas Clintonas tais klausimais kalbėjo su Rusijos prezidentu Jelcin ir net parašė laišką. Rusija buvo spaudžiama išvesti kariuomenę iš Latvijos ir Estijos 1994 metais. Rusų karininkams buvo statomos gyvenvietės. Skundai dėl žmogaus teisių pažeidimų negali būti siejami su kariuomenės laikymu suvereniuose valstybėse. JAV yra

pažadėjusios šį klausimą kelti Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijos (CSCE) metu. Rusijos užsienio reikalų ministro Kozyrev pareiškė norai vėl dominuoti buvusioje Sovietų Sąjungos teritorijoje yra nepriimtini ir nepateisinami. Tuo reikalu Valstybės Departamentas padarė specialius pareiškimus, priešingus Kozyrev norams. Prieš penketą metų JAV Valstybės Departamentas buvo išleidęs oficialų pareiškimą JAV politikos Pabaltijo kraštų reikalais.

Susitikime valdžios pareigūnai buvo spaudžiami šį pareiškimą patikslinti, nes Pabaltijo valstybės atgavo nepriklausomybę ir rūpinasi savo saugumu. Stiprus pasisakymas už Pabaltijo respublikų saugumą sumažintų Kozyrev norą daryti pareiškimus, priešingus Amerikos užsienio politikai. Neabejojama, kad Lietuva, Latvija ir Estija taps naujos karinės organizacijos "Partnerystė už taiką" narėmis. Bus įvykdyta "Baltic-American Enterprise Fund" programa ir jau veikia "Peace Corps" daliniai.

Diskusijų metu kilo daug įdomių klausimų: kokia nuomone

dėl maksimalaus Kaliningrado srities apginklavimo; ar galioja 1920 metų sutartis su Sovietų Rusija; ką Amerika darytų, jei Rusija vėl pulktų Pabaltijo valstybes; kodėl rusų okupantai negrįžta į Rusiją, mylimą tėvynę, kai anglų ir kitų valstybių kolinistai grįžo namo; ar amerikiečiai tiki, kad estai ir latviai skriaudžia rusus. Tiki ar netiki, bet yra pažadėję tą reikalą studijuoti. Rusija sako, kad daug rusiškai kalbančių žmonių gyvena už Rusijos ribų ir ji turi teisę jais rūpintis. Tačiau amerikiečių nuomone tas rūpinimasis neturi sietis su karinėmis intervencijomis arba bandymais įsigyti įtakos sferas. Valstybių sienos turi būti nelinečiamos, o svetima kariuomenė neturi būti laikoma kitų valstybių teritorijoje be jų sutikimo ir nesilaikant Jungtinių Tautų chartijos.

Susitikimas buvo oficialiai uždarytas prie mikrofono pakvietus Jungtinio Amerikos Pabaltiečių Komiteto pirmininką J. Simonson. Jis nuoširdžiai padėkojo valdžios pareigūnams, o dalyviai jam pritarė plojimais. Numatoma panašius susitikimus rengti ir ateityje.

Ubagai Rumšiškėje Užgavėnių šventės proga. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

WORCESTER, MA

Parduotas lietuvių socialinis klubas

Praėjusių metų gruodžio mėnesio pabaigoje klubą vadovė su narių sutikimu pardavė Lietuvių socialinį klubą, kurį nupirko Kristaus Dievo Bažnyčia. Sumokėjo 400,000 dol.

Klubo vadovybė pageidavo gauti 1,050,000 dol., bet nepavyko.

Išlaikymo išlaidos kilo vis aukščiau. Vien metiniai mokesčiai siekė beveik 21,000 dol. Narių skaičius iš 1,200 nukrito iki 230, kurie mokėjo metinį nario mokesį. Tai, kad susidariusios finansinės problemos buvo priežastis dėl ko reikėjo lietuviams parduoti klubą, negavus už jį pageidaujamos sumos.

Klubas buvo įsigytas 1904 m. kun. Jeronimo Jakaičio rūpesčiu. Jam rūpėjo, kad lietuviai turėtų vietą kur susirinkti. Klubas teikė nariams pašalpą ligos bei mirties atveju. Mokslo siekiantiems narių vaikams skyrė stipendijas. Pagrindinis klubo tikslas buvo puoselėti lietuvių ir ją perduoti vaikams, kad jie prisimintų senolių žemę su jos gražiomis tradicijomis.

Po antrojo pasaulinio karo atvykus iš Vokietijos gausiam lie-

tuvių pabėgėlių skaičiui, klubo veikla suaktyvėjo. Naujieji ateiviai tapo jo nariais. Kultūrinė veikla sužydėjo. Vykdavo koncertai, Lietuvos nepriklausomybės šventės ir kiti minėjimai, organizacijų susirinkimai, kiti renginiai, piknikai.

Didelis, gražus plytinis dviejų aukštų pastatas. Dvi salės. Virtuvė ir visi kiti įrenginiai. Iš gatvės pusės pastato priekyje ant stiebo aukštai iškelta per daugelį metų kasdien plevėsavo Amerikos ir Lietuvos vėliavos.

Laikas vietoje nestovi. Viskas keičiasi. Iš buvusio gausaus Worcesterio lietuvių telkinio likome tik maža saujelė. Nenusiminkime, dirbkime pagal išgales ir toliau. Dar turime Lietuvių karo veteranų klubą Shrewsbury, MA, ir Lietuvių Labdaros Maironio Parko draugiją, kuri mielai priims į savo narių eiles ir buvusius Lietuvių socialinio klubo narius.

Valdybos priesaika ir susirinkimas

Per mišias sausio 16 d. Šv. Kazimiero parapijos vikaras kun. Jonas Petrauskas, MIC, prisakdino LARK Moterų Sąjungos 5-tos kuopos valdybą. Pasveikino

i Maskvą konflikto sprendimui, pareiškęs, kad jis tebesą "Pravdos" savininku ir kad problema egzistuoja tik su vyriausiojo redaktoriu.

□ Rusijos ambasadorius JAV Vladimir Lukin ruošiasi grįžti i Maskvą po dviejų ambasadorystės metų. Priežastis - jis išrinktas i Rusijos parlamentą ir yra parlamento tarptautinių įvykių komiteto pirmininkas. Pagal naująją Rusijos konstituciją šis komitetas turi teisę keisti ambasadorius. Lukin buvo išrinktas kaip reformatorius Javinskij grupėje.

□ Po 20 metų iš šešėlių išeina dar vienas atsakingas KGB šnipas Jurij Linov, kuris buvo prasiskverbęs i Izraelio didžiausio slaptumo atomines laboratorijas. KGB pulkininkas-Jeitenantas, Linov buvo pasiūstas i Izraelį 1968 m. kaip žydų emigrantas iš Austrijos. Penkerius metus jis vadovavo agentų tinklui, tame tarpe ir informatoriams, dirbusiems Izraelio branduoliniuose reaktoriuose Dimona prie Negev dykumos ir Nahal Sorek prie Mediterranean pakrantės. Linov buvo pagautas 1970 m., tačiau jau 1973 m. Maskva jį atsiėmė, iškeisdama i septynis Izraelio šnipus. Linov dabar prisipažįsta, kad jis apie 16 metų šnipinėjo Europoje ir Izraelyje. Dabar Linov - 56 metų biznierių, dirbančių Kijeve ir Maskvoje. Šiandien jis nori užmiršti savo praeitį. "Tai nebuvo mano tikras gyvenimas", - sako Linov, kuris turi žmoną ir tris dukras.

□ "Geriausias Serbijos drau-

ir palinkėjo sėkmės ateities darbuose.

Valdybą sudaro: dvasios vadovas kleb. kun. Vincas Parulis, MIC, pirmininkė — Jadvyga Spirauskienė, vicepirm. Aldona Jakniūnaitė, išdininkė Bernade-

gas" Vladimir Žirinovskij sausio 30 d. buvo šiltai sutiktas Serbijoje. Atvyko jis iš Slovėnijos, kur jos vyriausybė reikalavo, kad Žirinovskij paliktų Slovėnijos teritoriją. Oficialiai Žirinovskij i Serbiją buvo pakviestas radikalių Serbijos Demokratių partijos ir Serbijos-Rusijos draugystės draugijos. Žirinovskij tik atvykęs pareiškė, kad "Vakarai vis labiau ir labiau bijosi mūsų. Rusija vėl bus pati galingiausia valstybė ir sustabdys genocidą prieš serbus".

□ Evangelistas Billy Graham sausio 29 d. susitiko su Šiaurės Korėjos prezidentu Kim Il Sung ir perdavė žodinį JAV prezidento Clinton pranešimą. Pokalbio ir susitikimo detalės nepranešamos.

□ Ukrainos energetikos oficialūs atstovai sausio 29 d. pareiškė, kad Černobylio atominė elektrinė baigia sunaudoti visą kurą ir bus priversta nutraukti darbą, jeigu Rusija nepradės vėl tiekti atominio kuro. Ukraina jau dabar yra skolinga Rusijai apie \$78 milijonus vien tik už atominį kurą. Rusija reikalauja, kad skubiai būtų sumokėta \$26 milijonų suma.

□ Rusijos premjeras Viktor Černomyrdin sausio 29 d. Pasaulio Ekonomikos forume Šveicarijoje, Davos mieste pareiškė, kad Rusija nepasuks atgal ir toliau vystys reformas: "Aš žinau, kas yra socializmas ir viską apie jį. Atgal sugrįžimo nebus". Šis pareiškimas buvo visiškai priešingas jo nesenai pasakytoms kalboms namuose. Premjeras taip pat užtikrino, kad valstybė sukontroliuos hiperinfliaciją.

Penkiolika jaunuolių, atvykusių iš Lietuvos į pranciškonų vienuolyną Kennebunkporte atlikti noviciato (naujokyno) ir tapti klierikais pranciškonais. Po metų jie vėl grįš į Lietuvą ir studijuos Kauno bei Vilniaus kunigų seminarijose. Praėjusiais metais Kennebunkporte noviciatą baigė 11 jaunuolių. Dabar jie studijuoja Kauno kunigų seminarijoje. Šios nuotraukos antroje eilėje iš kairės stovi novicų mokytojai tėvai Andrius ir Jonas. Trūksta Tėv. Stanislovo, kuris greit grįžta iš Austrijos.

ta Miliauskaitė-Harris, finansų raštininkė Elzbieta Alavošienė, sekretorė ir lietuvių kalbos korespondentė Janina Miliauskienė. Renginių komitetą sudarys Ona Kildišienė, pasirinkusi sau padėjėją. Išdo globėjos — Marytė Duggan ir Elena Banius. Nominacijų komitetą sudaro Angelė Garsienė ir Elzbieta Rudienė.

Po mišių skubėjome į sekretorės namus susirinkimui, kurį su malda, skirta už sergančias kuopos nares sukalbėjo ir susirinkimui vadovavo pirm. J. Spirauskienė.

Kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį Šv. Kazimiero parapijos bažnyčios prieangyje renkame ir pačios aukojame maistą benamiams.

Nemažai turime sergančių kuopos narių namuose, o kitas senelių namuose. Nežiūrint kur jos bebūtų, jas prisimename per kiekvieną susirinkimą maldose, o švenčių progomis įjungiamo i Noveną.

Paskirtos aukos "Dovana Lietuvai" fondui ir parapijos reikalams.

J. M.

APIE LIETUVĄ

— Kas trečias iš išėjusių Anapilin Lietuvos žmonių dar galėjo gyventi: jie mirė ne nuo ligų, o žuvo dėl nelaimingų atsitikimų, patirtų traumų, nusižudė patys ar buvo nužudyti. 1992 metais dėl nelaimingų atsitikimų mirė 3344 mūsų šalies gyventojai, maždaug 5 tūkstančiai — tapo invalidais. Tikslų praėjusių metų duomenų dar nėra, tačiau neabejotina, jog skaičiai bus dar didesni. Pernai Lietuva pasiekė dar vieną kraupų rekordą: per metus nusižudė maždaug pusantro tūkstančio žmonių, o bandė nusižudyti dar dešimt kartų daugiau. Tiek daug savižudžių nėra buvę per visą Lietuvos istoriją.

— Lietuvių, Katalikų mokslo akademija sausio 29 d. Vilniuje surengė seminarą. Jo tema — "Profesorius Fabijonas Kemėzis — kunigas, visuomenininkas, krikščioniškojo socialinio mokslo Lietuvoje skleidėjas". Šiuo seminaru mokslininkai paminėjo Fabijono Kemėžio mirties sovietiniame lageryje 40-ąsias metines.

Profesorius Fabijonas Kemėzis (1879 - 1954) visą savo gyvenimą paskyrė visuomeninei švietėjiškai veiklai. Remdamasis Šv. Tėvo socialinėmis enciklikomis, socialinio teisingumo ir krikščioniškos etikos principais, jis savo raštais, paskaitomis ir praktine organizacine veikla stengėsi tiekti Lietuvai kelius į ekonominį pakilimą. Baigęs Kauno kunigų seminariją, 1902 m. F. Kemėzis

WASHINGTON, DC

Washingtono Lietuvių moterų klubas spalio 24 d. suruošė vakaronę pirmininkės Genės Vasaitienės namuose, Beltsville, MD. Kalbėtoju buvo pakviestas Juozas Gaila, nuo 1993 m. birželio mėn. atstovaujantis PLB Vilniuje ir trumpam sugrįžęs į JAV.

Kalbėtojas įdomiai palietė eilę išsiviusi dominantių temų: užsienio lietuvių pilietybė, valdžia ir politika (LDDP parlamentariai nelaiko sąvokos komunistais), ekonominė padėtis (iš Gudijos įvežami maisto produktai yra pigesni negu vietiniai), finansinių reikalų tvarkymo keblumai, našlaitynai, mafijos pobūdžio prekyba, didelis nusikalstamumas...

Prelegentas pasidalino įspūdžiais ir apie Santariškių ligoninę, kurioje išgulėjo 40 dienų. Visi ligoninės aplinka esanti apgailėtina, nes trūksta paprasčiausių reikmenų, bet chirurgai geri, o slaugės uolios ir sąžiningos.

PLB būstinė yra Seimo rūmuose (Gedimino pr. 53, 2026 Vilnius. Telef. 61-34-41). Būstinėje nuolatine tarnautoja dirba vietinė lietuvaite. Ji yra raštinės vedėja, palaiko ryšius su valdžia, su Lietuvių Bendruomenėmis įvairiuose kraštuose, su besilankančiais užsienio lietuviu. Ji taip pat tvarko spaudos reikalus PLB valdybai ruošiantis išleisti 16-kos tomų "Lietuvos kovų ir kančių istoriją".

Kalbėtoją gyvai sutiko per 40 dalyvių, į kurių klausimus jis atsakė dalykiškai ir atvirai. Po to buvo rodomos J. Gailos ir jo dukros estetiškai parinktos skaidrės su jautriai sinchronizuota lietuviška muzika.

Dr. Danutė S. Harmon

įšventintas kunigu, dirbo vikaru Tauragėje, Subačiuje, Vabalninkė, padėjo steigti parapinę mokyklą, kooperatyvus, knygynus, arbatines, ragino lietuvius imtis amatų, prekybos. Nuo 1913 iki 1924 metų gyveno užsienyje — Škotijoje, JAV. F. Kemėzis buvo delegacijoje, kuri 1918 metais lankėsi pas JAV prezidentą Woodrow Wilson Lietuvos nepriklausomybės reikalais. Grįžęs į Lietuvą, profesoriavo žemės ūkio akademijoje, buvo žemės ūkio ekonomikos katedros vedėjas. 1940 metais, atėjus bolševikams iš akademijos atleistas, 1947 metais ištremtas į Sibirą.

— Visuomenės apklausos duomenimis populiariausiu 1993 m. Lietuvos politiku tapo A. Brazauskas — 34%, antras — opozicijos lyderis V. Landsbergis — 7%, trečias — Seimo vicepirmininkas E. Bičkauskas — 5%.

— Dana Palionytė-Banevičienė, menotyros daktarė iš Vilniaus, Lietuvos Muzikos Akademijos teorijos katedros docentė, rengia monografiją apie 1983 m. Bostone mirusį komp. Julij Gaidelį. Dr. Palionytė paskutiniu laiku daug medžiagos apie vėlionį rado Lituanistikos tyrimo ir studijų centre Chicagoje.

— Vasario 16-osios pagrindinis minėjimas Chicagoje vyks vasario 13 d., sekmadienį, Marijos aukštesniosios mokyklos salėje. Rengia ALTas.

— Vaclovas Kleiza, Lietuvos garbės generalinis konsulas Chicagoje švenčia amžiaus 70 metų sukaktį. Ta proga priėmimas vyks vasario 19 d. Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus patalpose Chicagoje.

— Tarptautiniame jaunųjų kompozitorių forume, įvykusiame Montrealyje, vienas iš trijų lygiaverčių pagrindinių prizų paskirtas lietuviui Gediminui Rimkui-Rimkevičiui. Atrankiniam turui, kuriame dalyvavo 63 kompozitoriai, jis pateikė savo diplominį darbą oratoriją-simfoniją "Gyvoji gamta", o finalui, kuriame buvo septyni dalyviai, parašė naują kūrinių "Energy, Streams and Directions". Gediminas buvo vienintelis dalyvis, kurio pinigais neparėmė jo šalies vyriausybė.

— Jaunųjų ateitininkų sąjungos centro valdybą sudaro: kun. Antanas Saulaitis, SJ — dvasios vadas, Rusnė Kasputienė (47677 Hanford, Canton, MI 48187) — pirmininkė, ses. Zita Kripavičiūtė — religijos srities tvarkytoja ir JAS CV atstovė Ateitininkų federacijos valdyboje, Taura Underienė — vicepirm. stovyklos reikalams, Gražina Kraučiušienė (1816 Tecumseh River Rd., Lansing, MI 48906) — sekr. ir spaudos ryšininkė, Audra Kasputytė — išd., Birutė Bublilienė — ryšininkė kuopoms išėjimoje ir Lietuvoje.

— Jaunųjų ateitininkų sąjungos vasaros stovykla šiais metais įvyks Dainavoje rugpjūčio 7-14 dienomis. Stovyklos tema — "Pasakų piliis".

— Tradicinį užgavėnių šiuopinį vasario 5 d., šeštadienį, 6:30 val. vak. Chicagoje, Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus "Gintaro" salėje rengia Mažosios Lietuvos Lietuvių draugija. Bus šiuopinio, karšta vakarienė, šokiai. Programą atliks sol. Aldona Buntinaitė, Dalia Sokienė ir muz. Ričardas Sokas.

— Lietuviškos skautijos veiklos 75 metų pabaigtuvių pobūvis ruošiamas balandžio 10 d., sekmadienį, Chicagoje Jaunimo Centre. Programoje — iškilminga akademija, sol. Audronės Simonaitytės-Gaižiūnienės koncertas, karšta vakarienė, skautiškas pabendravimas.

— Vasario 16-osios minėjimas Toronte įvyks vasario 20 d., sekmadienį, 4 val. popiet Anapilio salėje, Mississauga, Ont. Programoje — prof. Romo Vaštoko paskaita, Maironio mokyklos choras, Toronto jaunimo ansamblis "Gintaras". Minėjimą rengia Kanados LB Toronto apylinkės valdyba.

— Prisikėlimo parapijoje, Toronte, Ont., metinės rekolekcijos vyks kovo 16-20 dienomis. Joms vadovaus kun. Vytautas Gustaitis, Vilkaviškio dekanas.

Aplink pasaulį

□ Baltarusijos parlamentas sausio 26 d. 209 balsais "už" (36 "prieš") nubalsavo už tai, kad būtų nušalintas Baltarusijos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Stanislas Šuškevič, kuris buvo apkaltintas korupcijos skandalu - valstybės fondus jis naudojo asmeniniams poreikiams. Parlamentas nusprendė palikti ministrą pirmininką Viačeslav Kebič eiti pareigas. Šuškevič buvusios pareigos pagal konstituciją buvo pačios svarbiausios ir jis buvo laikomas šalies vadovu.

□ "Pravdos", buvusio Sovietų Sąjungos komunistų partijos laikraščio, leidimas sustojo sausio 25 d. Priežastis - ginčas su savininku - Graikijos milijonieriumi Jannis Jannikos, kuris 1992 m. nupirko 55% "Pravdos" akcijų. Dabar Jannikos ir vyriausiasis "Pravdos" redaktorius Viktor Linnik pyksta. Jannikos nori "pilnos nuosavybės teisės i laikraštį, įtakos, parenkant personalą, galimo redaktorių tarybos pakeitimo ir politinės laikraščio linijos pakeitimo". Vyriausiasis redaktorius Linnik pareiškė kad "seniausias Rusijos laikraštis negali priklausyti Graikijos kompanijai". Jannikos iš Atėnų išvyko

Savanorių įkūrimo trečiąsias metines švenčiant. Vilniuje, prie Seimo rūmų, sausio 16 d. prezidentas A. Brazauskas ir krašto apsaugos ministras Linkevičius apeina savanorių gretas. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Žiemos sporto malonumai. Vytauto Maželio nuotrauka

Šypsniai iš netolimos praeities

Apsauga

Troleibuse:
— Pamenu, buvo laikai, kai reikėdavo saugoti kišenių...
— O taip. Dabar saugome saugus.

Ramybė

Mergina sako savo kavalieriui:
— Tai tu netiki, kad man šiemet suėjo trisdešimt metų?
— Tikiu, brangioji. Juk man tą kartojai per paskutinius penkerius metus. Faktai nesikeičia!

Apie savizudybę

— Pažinojai tą Joną, kuris gyvena daugiaaukštyje? Įsivaizduoji, su žmona susipykęs šoko pro langą.
— Kvailys! — piktinasi pašnekovas. — Žudytis dėl menkniekių!
— Nesijaudink, bičiuli. Jo bus pirmame aukšte.

Egzaminai

— Girdėjau, kad diplominių apgynėte.
— Net labai gerai.
— Tai liko tik valstybiniai?
— Liko ir liks.
— Kodėl?
— Juos reikia laikyti aki-vaizdžiai.

Istaigų tvarka

Viršininko laukiamajame būriuojasi žmonės.
— Ir kam čia ta spjudyklė prie kabineto durų?
— Kad išeinant iš kabineto būtų kur nuspjauti.

Ot akustika!

Lektorius iš tribūnos:
— Senovės graikai, norėdami padidinti pastatų akustiką, įmūrydavo į sienas indus — amforas.
— O kur mūsų blokinių namų statybininkai mokėsi akustikos paslapčių?

Nesibaimina

Kalbasi Kovalskis su Novaku:

— Skačiau, kad tarybiniai istorikai nustatė, jog iki 2000 metų komunizmas įsiviešpataus visame pasaulyje.
— Aš dėl to nesibaiminu: ir taip sergu vėžiu — sako Novakas.

Kas laimėjo konkursą

Vienoje įmonėje buvo paskelbtas konkursas į direktoriaus ekonomikos reikalams postą. Atsirado keletas kandidatų: vienas — baigęs Oksforde ekonomikos mokslus, kitas — turintis prieškarinį prekybos mokyklos diplomą ir 30 metų praktikos, o trečias — jaunas specialistas. Kuris laimėjo?
— Generalinio direktoriaus žentas!

Pikti kėsiai

Joną priėmė į partiją. Jis panorą pasižymėti. Stalino gimimo dieną nusiuotė jam telegramą. Joje parašė: "Linkiu jums to, ko linki visa mūsų tauta".
Rytojaus dieną Jonas buvo suimtas už kėsinimąsi į gyvybę.

Klasių kova

Atvažiavo į vaivadiją valstietis ir skundžiasi:
— Partijos apskrities komitete vyksta klasių kova — tarp tų, kurie baigė tris klases, ir tų, kurie baigė keturias klases.

Vidutinis derlius

Turistas klausia vietinio ūkininko:
— Koks buvo šių metų derlius tarybinėje Lietuvoje?
— Sakyčiau, vidutinis.
— Ką tai reiškia "vidutinis"?
— Tai reiškia blogesnis, negu pereinamaisiais, bet geresnis negu ateinančiais.

Padėka Stalinui

Pagyvenęs pilietis ateina į spalio revoliucijos demonstraciją su plakatu: "Ačiū draugui Stalinui už laimingą vaikystę!"
Pribėgo partorgas ir šaukia:

— Tu ką, seni, sukvailiojai? Kai vaiku buvai, draugas Stalinas dar ir gimęs nebuvo!
— Už tai jam ir dėkoju!

Atsargumas

Du daržininkai šnekučiuojasi prie ežios:
— Iš mūsų Vanios galima pasimokyti ūkininkauti! Kiekvieną rytą jis bulves sodina, o vakare iškasa.
— Kodėl?
— Kad naktį jų nepavogtų!

Laimėtojas

Petrulis dalyvavo anekdotų konkurse. Parsivežė iš jo premiją — paveikslą. Žmona klausia:
— Tai kurią vietą užėmė, kad gavai tokią dovaną?
— Antrą.
— O ką davė už pirmą vietą?
— Dešimt metų!

Gabumai

Kaimynai šnekučiuojasi ir giriasi savo pasisekimais. Vienas aiškina:
— Mūsų sūnelis dar tik šešių mėnesių, o jau sėdi.
Kaimynas nustebo:
— Už ką?

Darbo krūvis

Mokytoja aiškina:
— Skruzdėlės dirba po šešiolika valandų per parą. Ką jums, vaikai, tai sako?
— Tai sako, kad jos neturi profsąjungų!

Teorija ir praktika

Lenkijoje mokytojas klausia mokinių:
— Kūbinis metras malkų kainuoja 1000 zlotų. Kiek metrų malkų pristatys, jei tavo tėvas užsakys už 3000 zlotų?
— Pustrečio metro, — atsako mokinys.
— Klaidingai, — pastebi mokytojas.
— Žinoma, kad klaidingai, bet taip visuomet būna.

Tai atmintis!

Važiavo žmogus motociklu ir trenkė į stulpą. Kai ligoninėje atgavo sąmonę, gydytojas jo klausia:
— Kokia tavo pavardė?
— Neatsimenu.
— O kur gyvenai?
— Neatsimenu.

DĖMESIO KELIAUTOJAM Į DAINŲ IR TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ

LIEPOS 7 - 10 D.D.

Patogūs ir pigūs skrydžiai iš įvairių JAV miestų. Galima užsisakyti tik lėktuvo bilietus arba pilnas paslaugas Lietuvoj, Latvijoje, Estijoje - viešbučiai, maistas, transportacija, gidai. Grupinius skrydžius galima užsisakyti nuo balandžio iki spalio mėn.

Grupiniai skrydžiai į šventę

Kas užsako lėktuvo bilietus, viešbučius ir kitas paslaugas, gauna nemokamai bilietus į šokių ir dainų šventę.		KAINA (plius taxi)
Birželio 27 - liepos 16 iš Čikagos		\$979
Birželio 28 - liepos 13 iš N.Y. (JFK)		\$850
Birželio 29 - liepos 20 iš Miami		\$925
Birželio 29 - liepos 13 iš Newark (N.J.)		\$878
Birželio 29 - liepos 15 iš Los Angeles		\$1,164
Birželio 30 - liepos 20 iš N.Y. (JFK)		\$850
Liepos 4 - 23 iš San Francisco		\$975

Šios kainos galioja nusipirkus bilietą iki kovo 1 d.

VYTIS TRAVEL

2129 Knapp St., Brooklyn, NY 11229
Tel. 718-769-3300; 1-800-952-0119
FAX: 718-769-3302 Telex: 216 282

SUDARYDAMI TESTAMENTUS, NEPAMIRŠKITE "DARBININKO"!

Tuo prisidėsite prie lietuvių palaikymo ne tik JAV, bet ir visuose lietuvių židiniuose, kuriuos kiekvieną savaitę lanko "Darbininkas".

Waterview Properties
of the Palm Beaches, Inc.

M L S

Ray Staskunas LICENSED REAL ESTATE BROKER

11501 Ellison Wilson Road 407 - 622 - 5000
North Palm Beach, FL 33408 407 - 626 - 8562 res.
SE Corner of PGA Bridge 407 - 622 - 5966 fax

FOR YOUR FLORIDA REAL ESTATE NEEDS!!!

CALL 1 (800) 369 - 7355

IT'S EASY TO BANK BY MAIL.

WE'LL PAY THE POSTAGE BOTH WAYS!

The South Boston Savings Bank's famous postage paid both ways bank by mail plan is easy, convenient and sensible.

When the bank receives your savings or checking account transaction it's processed and mailed back to you the same day. Thousands of our customers have enjoyed this free service for years.

When you bank by mail, the South Boston Savings Bank is as close as the nearest mail box.

Open an account today by filling out the coupon below or visiting one of our conveniently located offices.

Mail check to: South Boston Savings Bank, 480 West Broadway, South Boston, MA 02127 or call 268-2500.

NAME _____
ADDRESS _____
CITY _____ STATE _____ ZIP _____
AMOUNT ENCLOSED \$ _____
SOCIAL SECURITY NO. _____
DATE OF BIRTH _____
SIGNATURE _____

MEMBER FDIC and DIFM ALL DEPOSITS INSURED IN FULL

MAIN OFFICE 480 West Broadway South Boston 268-2500

WEYMOUTH OFFICE 544 Main St. 337-1050

NEPONSET CIRCLE 740 Gallivan Blvd. 825-9200

QUINCY OFFICE 690 Adams St. 479-9660

NEEDHAM OFFICE 355 Chestnut St. 448-0210

WEST ROXBURY 1833 Centre St. 323-8000

LIETUVIŠKA KOMPANIJA IŠ CHICAGO

atlanta IMPORT EXPORT

Trumpiausias kelias į Lietuvą

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

SIUNTINIAI PRISTATOMI Į NAMUS

NEW YORKE, KREIPKITES Į MŪSŲ ATSTOVĄ

TEL. (718) 441-4414

85 - 17 101 ST.

Richmond Hill, NY 11418

IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.

1-800-775-SEND

IŠ CHICAGO, SKAMBINKITE (312) 434-2121

© atlanta IMPORT EXPORT, 1992

INVESTAVIMAI

APDRĀUDA

ŽIVILĖ BALTUTIS - PANICO

NASD registered
FINANSINĖ PATARĖJA

siūlo finansinius patarnavimus asmenims ir korporacijoms:
MUTUAL FUNDS, TAX-FREE BONDS, GOVT. BONDS, TAX-DEFERRED ANNUITIES, IRA'S, PENSIONS, RETIREMENT PLANNING, COLLEGE FUNDING, LONG TERM CARE, LIFE INSURANCE

800 - 755 - 9933

Securities offered through First Montauk Securities Corp.
Member NASD, SIPC

- Kalbame lietuviškai -

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York - Vilnius - New York \$599 r.t.

Chicago - Vilnius - Chicago \$599 r.t.

One way \$380

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

VYSKUPO PAULIAUS BALTAKIO, OFM, ARTIMOS VEIKLOS KALENDORIUS

Vasario 12 d. — Diakono šventinimas Kennebunkport, ME.

Vasario 20 d. — Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas Brooklyn, NY.

Vasario 27 d. — Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas, Na-

shua, NH.

Kovo 1-23 dienomis — Gavėnios rekolekcijos Floridos lietuviams: Daytona Beach, Juno Beach, Pampano Beach, Miami, Sunny Hills.

Balandžio 24 d. — Sutvirtinimo

sakramentas, New Britain, CT.

Gegužės 1 d. — Sutvirtinimo sakramentas, Montreal, Que.

Gegužės 15 d. — Kunigystės jubiliejus, Binghamton, NY.

Gegužės 22 d. — Ambasadoriaus Aniceto Simučio amžiaus 85 m. sukaktis, Brooklyn, NY.

Gegužės 31 d. — Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos direktorių posėdis, Sparkill, NY.

Birželio 16-27 dienomis — Vyskupų konferencijos posėdis, San Diego, CA. Pietų Californijos ir Los Angeles lietuvių lankymas.

Liepos 1 — rugpjūčio 3 dienomis — lankymasis Lietuvoje ir Rusijoje — dainų šventė, VIII Pasaulio Lietuvių jaunimo kongresas, Caritas suvažiavimas, Anykščių gimnazijos sukaktis, Maskvos, Sankt Peterburgo ir Karaliaučiaus srities lietuvių lankymas.

Rugsėjo 11 d. — Sutvirtinimo sakramentas, London, Canada.

Rugsėjo 25 d. — Sutvirtinimo sakramentas, Mississauga, Canada.

Spalio 2 d. — Šv. Andriejaus lietuvių parapijos 100 metų sukaktis, New Britain, CT.

Lapkričio 13-19 dienomis — Vyskupų konferencijos posėdžiai, Washington, DC.

Lapkričio 20 d. — Šv. Kazimiero lietuvių parapijos 100 metų sukaktis Worcester, MA.

Gruodžio 21 — sausio 10 dienomis — Australijos lietuvių lankymas.

MIRĖ TĖV. DR. B. GRAUSLYS, OFM

Paskutiniuosius keliasdešimt metų gyvenęs lietuvių pranciškonų vienuolyne Kennebunkport, ME; sausio 25 d. mirė Tėvas dr. Bernardinas Grauslys, OFM. Palaidotas sausio 29 d. Šv. Jono kapinėse, Middle Village, NY.

Velionis buvo gimęs 1918 m. sausio 1 d. Šukaičių k., Veiviržėnų vls., Kretingos apskr. Mokėsi Kretingos pranciškonų gimnazijoje, 1933 m. liepos 30 d. įstojo į pranciškonus. 1937 m. buvo išsiųstas teologijos studijuoti į Popiežinį Romos Šv. Antano pranciškonų universitetą, kur 1943 m. gavo teologijos daktaro laipsnį. Į kunigus įšventintas 1941 m. sausio 26 d. 1946 m. Milane. Švč. Jėzaus Širdies universitete gavo filosofijos daktaro laipsnį.

Gyvendamas Romoje ir Milane, aktyviai reiškėsi Italijos lietuvių gyvenime. 1947 m. atvyko į JAV. Čia ėjo įvairias pareigas. Buvo pamokslininkas, brolių magistras, provincijos sekretorius ir provinciole patarėjas, keletais laikotarpiais, "Darbininko"

administratorius, vienuolyno viršininkas, Toronto Prisikėlimo lietuvių parapijos klebonas, Kennebunkporto pranciškonų gimnazijos biologijos ir lietuvių kalbos dėstytojas, choro vadovas, jaunųjų pranciškonų auklėtojas, gėlių puoselėtojas. Rašė "Aiduose", Lietuvių Enciklopedijoje, "Darbininke", "Šv. Pranciškaus Varpelyje", "Tėviškės žiburiuose".

Tėv. dr. Bernardinas Grauslys, OFM.

NEW YORKE

LB New Yorko apygardos valdybos posėdis įvyks trečiadienį, vasario 9 d., 7 val. vak. Kultūros Židinio posėdžių menėje. Į posėdį taip pat kviečiami visų LB apylinkių pirmininkai ir JAV LB New Yorko apygardoje išrinktieji tarybos nariai. Posėdyje bus svarstomi apygardos valdybos įsipareigojimai Nepriklausomybės šventės minėjimui, kuris įvyks vasario 20 d.

Dešimt studentų, atvykusių iš Lietuvos į Farmingdale SUNY universitetą, studijas apie bankinę sistemą ir finansus Vakarų pasaulyje pradėjo pirmadienį, sausio 24 d. Sausio 28 d. buvo jų oficialus pristatymas universiteto vadovybei, profesūrai ir vadovams New Yorko finansinių institucijų, kuriose atvykusieji atliks stažuotę. Buvo pietūs, kuriuose taip pat dalyvavo LB New Yorko apygardos pirmininkas Kęstutis Miklas ir Tautos Fondo valdybos pirmininkas Aleksandras Vakselis. K. Miklas pasveikino atvykusius Lietuvių Bendruomenės ir taip pat Tautos Fondo vardu, linkėdamas jiems sėkmės studijose ir, jas užbaigus, būti naudingais Lietuvos ekonominio gyvenimo atstatyme. Jis taip pat padėkojo Farmingdale SUNY vadovybei už įdėtą pastangą sukurti šių studijų specialią programą ir išgauti stambią piniginę paramą iš USAID federalinės agentūros. Atvykusiųjų vardu padėkos žodį tarė Vilija Danienė.

Dail. Juozas Bagdonas rengiasi apžvalginę parodai, kuri bus balandžio 30 d. ir gegužės 1 d. Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Parodą rengia LMK Federacijos New Yorko klubas, kuriam pirmininkauja dr. Marija Žukauskienė. Dailininkas New Yorke gyvena apie 25 metus. Čia yra sukūręs daugybę paveikslų; didelę jo alejinę tapybą, gausi akvarelę. Dar turi savo darbų iš Kolumbijos laikų, iš Vokietijos. Visa ta gausi ir įvairi kūryba bus sutelkta į Kultūros Židinį. Lietuvoje jis lankėsi du kartus. Praeitais metais jo kūrinių paroda buvo Plungės kunigaikščio Mykolo Oginskio rūmuose.

Gera žinia New Yorko ir apylinkių lietuviams

VILTIES siuntinių agentūra praneša, kad vasario mėnesio konteinerių į New Yorką surinkti siuntinių atvyksime vasario 5 d. Siuntinius priimsime Kultūros Židinio kieme (buv. spaustuves patalpose) nuo 12 val. iki 4 val. popiet. Jokių muitų nėra. Mūsų telefonas: (617) 269-4455.

500 METŲ NUO PIRMŲJŲ MIŠIŲ AMERIKOS ŽEMYNE

Trijų Karalių šventės dieną sukako 500 metų nuo pirmųjų mišų, aukotų Amerikos žemyne. Pirmąją Eucharistiją Naujajame Pasaulyje 1494 m. sausio 6 d. dabartiniame La Isabela mieste, Dominikoje, aukojo ispanas kunigas Bernardo Boyl, Ameriką pasiekęs kartu su antra Kristupo Kolumbo ekspedicija.

Klarnetistas Algirdas Budrys su savo duktą vargonininke Irena Budryte-Budrienė.

KLARNETO IR VARGONŲ REČITALIS APREIŠKIMĖ

Šiuo metu Amerikoje lankosi du menininkai iš Lietuvos: klarnetistas Algirdas Budrys ir jo duktė vargonininke Irena Budrytė-Budrienė.

Klarnetistą A. Budrį į Ameriką atvykti pakvietė Kansas City ir Indijanos universitetų profesionalių klarnetistų sąjunga. A. Budrys yra aukštai iškiles ir pasižymėjęs savo srities specialistas — klarnetistas virtuozas. Jo vardas yra gerai žinomas ne tik Lietuvoje, bet ir plačiai už jos ribų.

publikos, Vokietija, Čekoslovakija, Suomija, Egiptas, Prancūzija, JAV, Anglija. Iš įvairių kraštų spaudos yra susilaukęs daug palankiai vertinančių muzikos kritikų atsiliepimų. Egipte išleidžiantis dienraštis "Le Journal d'Egypte". 1973 m. vasario 19 d. rašė: "Algirdas Budrys yra aukščiausios klasės virtuozas, kurį galima lyginti su auksakaliu, šlifuojančiu ir blizginančiu deimantus. Iš instrumento pajėgia išgauti visą eilę garsinių spalvų, išreiškiančių begalinį džiaugsmą arba gilų liūdesį". Į LP plokštelės ir juostos yra įrašęs virš 50 ir apie 100 radijo, įrašų.

Irena Budrytė-Budrienė Lietuvos konservatorijoje yra baigusi dvi disciplinas. Fortepijoną baigė pas prof. V. Vitaitę, o vargonus pas prof. L. Digrį. Vilniaus konservatorijoje ir Kauno muzikos akademijoje dėsto vargonus. Vargoninkauja Vilniuje Šv. Kazimiero bažnyčioje. Yra dviejų vargonų konkursų (Kijeve ir M. K. Čiurlinio Vilniuje) laureatė. Dalyvavo dviejuose vargonų muzikos seminaruose. Toliau tobulinasi Romoje, Sakralinės muzikos institute.

Klarnetistui Algirdui Budriui ir vargonininkei Irenai Budrytei-Budrienėi netikėtai į New Yorką užklydus, jų rečitalis buvo suruoštas Apreiškimo parapijos bažnyčioje, Brooklyne, NY, sekmadienį, sausio 23 d., tuojau po 11 val. mišų.

Vargonininke Irena Budrienė atliko dvi M. K. Čiurlionio fugas cis ir c moll, J. S. Bach — prelūdą ir fugą a moll, G. Frescobaldi — toccatą, G. Faure — "Pabudimas" ir J. Reubke — sonatos, pagal 94 psalmę, trečiąją dalį — toccatą.

Klarnetistas Algirdas Budrys, kuriam be priekaišto tobulą padėdą vargonais suteikė jo duktė, atliko V. A. Mozart — Larghetto ir C. M. von Weber — "Fantaziją".

Šį vargonų ir klarneto rečitalį "eiliniu" nepavadinsi. Rečitalis buvo aukšto meninio lygio, o išgirsti klarnetistą A. Budrį — tai didelė ir garbinga privilegija. Gailėtis gali tik tie, kurie į rečitalį neatsilankė, o atsilankiusiųjų buvo tik saujelė.

Tenka apgailestauti, kad rečitalio rengėjai nepasirūpino paruošti programą. Tokiu būdu, buvo padaryta didelė skriauda ne tik klausytojui, bet ir pačiam atlikėjui, tuo pačiu ir pats rečitalis sumenkintas.

Programos eiga buvo pranešinėjama iš viršaus prie vargonų. Ten, nesant garsiakalbio, pranešimų suprasti buvo neįmanoma.

p. palys

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai atsiuntę metinę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščiui stiprinti ir atsiųsime už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 45 dol.: A. J. Strazdas, Placentia, CA.

Po 35 dol.: Austra Puzinas, San Mateo, CA; Sofija Savickienė, Oak Brook, IL.

Po 30 dol.: Dr. Maria L. Sveikauskas, Boston, MA.

Po 25 dol.: A. Tumas, Newbury Park, CA; Izabelė Ramanauskas, Daytona Beach Shores, FL; V. Rutelionis, Saint Petersburg, FL; J. Rauba, South Pasadena, FL; J. Zubavičius, Sunny Hills, FL; A. Austras, Braintree, MA; M. Ercius, Little Neck, NY; Jonė Zaroniskis, Cleveland, OH.

Po 20 dol.: V. Sakalauskas, Costa Mesa, CA; J. Uknevičius, Escondido, CA; Kun. A. Olsauskas, Los Angeles, CA; Sigita Ramanauskas, Daytona Beach, FL; V. Oniūnas, Juno Beach, FL; V. Vasikauskas, Seminole, FL; K. Stasiukevičius, Treasure Island, FL; Dr. A. Grushnys, Wichita, KS; F. P. Baltakis, Burtonsville, MD; V. Garsys, Worcester, MA; V. Melinis, Matawan, NJ; H. Laucius, Paterson, NJ; V. Jasinskas, Riverside, NJ; C. Lakauskas, Somerville, NJ; K. Katinas, Fleischmanns, NY; T. Linertas, Glen Cove, NY; Aukšė Trojanas, D.D.S., New York, NY; A. Šimukonis, Richmond Hill, NY; Nijolė Bražėnas, M.D., Sparkill, NY; P. ir D. Šilbajoris, Woodbury, NY; S. Vaicekauskas, Woodhaven, NY;

P. Žilinskas, Lyndhurst, OH; Eufemija Steponis, Seven Hills, OH; Kun. M. Jarasunas, Gilberton, PA; S. A. Gecys, Huntingdon Valley, PA.

Po 15 dol.: Vanda Bagdonas, Daytona Beach, FL; J. Savaitis, Sunny Hills, FL; Janina T. Miliauskas, Worcester, MA; Antanina Ragauskas, Manahawkin, NJ; Adele Rysavy, Queens, NY; Jadvyga, Leleiva, Richmond Hill, NY; Dr. R. Vacaitis, Stony Point.

Po 10 dol.: F. ir M. Radis, Hot Springs, AR; V. Trainis, Los Angeles, CA; J. Cernius, Sacramento, CA; R. Zujus, Uncasville, CT; Apolonija Vitkus, West Hartford, CT; K. Urbšaitis, Gulfport, FL; A. Alksniniš, Pensacola, FL; J. Budrikis, St. Petersburg, FL; Valerija Sileikis, Port Orange, FL; Kun. V. Pikturna, Riviera Beach, FL; M. Šaulys, Seminole, FL; Victoria Dedinas, Sunny Hills, FL; Rūta Strazdis, Sunny Hills, FL; J. Adomėnas, Burr Ridge, IL; K. Beiga, Chicago, IL; Birutė Jasaitis, Chicago, IL; Maria Damas, Naperville, IL; V. Kasniūnas, Beverly Shores, IN; Petronele Staniškis, Baltimore, MD; J. Gaila, Ellicott City, MD; L. Dovydenas, Lenox, MA; Stella Gruzdas, Quincy, MA; J. Rentelis, Randolph, MA; P. Narkevičius, Somerville, MA; A. Maziulis, So. Boston, MA; Konstancija Vasiliauskas, So. Boston, MA; S. Šimoliūnas, Detroit, MI; A. Cesonis, Harrisonville, MO; V. J. Kavolius, Elizabeth, NJ; J. N. Kiausas, Harrison,

NJ; Vita Matusaitis, Livingston, NJ; Veronika Gudas, Jamaica, NY; Elzbieta Gaizutis, Miller Place, NY; Mildred Dana, Richmond Hill, NY; A. Lukosevicius, Woodhaven, NY; Agne Balas, Cleveland, OH; A. Liutkus, Euclid, OH; Laima Tvarakūnas, Bensalem, PA; S. S. Misevičius, Prompton, PA; C. Hardy, Secane, PA.

Po 5 dol.: J. ir M. Zadvacius, Fountain Hills, AZ; J. Narkevičius, Los Angeles, CA; G. Balbata, Lake Park, FL; K. Balsevicius, Seminole, FL; J. Pupininkas, St. Petersburg Beach, FL; Irena Garunkštis, Ocean Park, IL; Ona Jakulis, Avon, MA; J. Frumanas, Brockton, MA; V. Vizbaras, Dorchester, MA; B. J. Balnius, Detroit, MI; K. Krusinskas, Green Brook, NJ; Olga Maria Wysocki, Parlin, NJ; M. Narusevicius, Pateron, NJ; F. Plenys, Ozone Park, NY; J. A. Ramonas, Staten Island, NY; Sofija Kulyš, Woodhaven, NY; Magdalena Rumkevičius, Philadelphia, PA.

Po 3 dol.: Valerija Vaich, Largo, FL.

Kiekviena auka yra didelė pagalba Darbininkui. Laikraščio ateitis priklauso nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų galima išsilaikyti.

Už kiekvieną auką nuoširdžiai dėkojame.

Darbininko Administracija

PADĖKA

Ona Kreivėnienė kartu su dukromis Gema, Roma Dambrauskiene su šeima, Terese su vyru Dwaine, pusėsės Angelė Staškuvienė su šeima, a.a. Mindaugo žmona Janet su šeima nuoširdžiai dėkojame dalyvavusiems sūnaus, brolio, pusbrolio ir vyro laidotuvių mišiose sausio 5 d., išreiškusiems užuojautas, užprašiusiems mišias už a.a. Mindaugo Kreivėno sielą.

Dėkojame solistei Onutei Pliuškonienėi už giedojimą bažnyčioje, pritariant vargonais p. Petraičiui.

Ypačinga padėka klebonui T. Burkauskui už paskutinį patarnavimą, laidotuvių mišias ir maldas šv. Petro ir Povilo kapinėse.

Dideliame skausme pasilikusi šeima

A.†A. LEONUI LEVECKIUI

mirus, jo broliui Štepu, brolienei Pelagijai ir jų vaikams reiškiame giliausią užuojautą.

Dičpinigaičių šeimos
Halina Klemiejerytė
Daiva Pakalkaitė

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

New Yorko žinių dar yra ir 7-me puslapyje.

Kultūros Židinyje šį savaitgalį: vasario 6 d. sekmadienį, 2:30 val. popiet Vilniaus Universiteto studentų choro "Virgo" koncertas.

Vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, sausio 30 d. suteikė suvirtinimo sakramentą ir dalyvavo Bostono Šv. Petro lietuvių parapijos 90 metų sukakties minėjime. Sausio 31 - vasario 1 dienomis vyskupas lankėsi Kennebunkport, ME, ir susipažino su pranciškonų kandidatais iš Lietuvos.

Tautos Fondo taryba, posėdžiavusi sausio 29 d. Kultūros Židinyje, "Darbininkui" remti paskyrė \$3000. Leidėjai ir administracija Tautos Fondui nuoširdžiai dėkoja už paramą.

P. Algis ir Angelė Raulinaičiai, Burbank, CA, uolūs spaudos rėmėjai ir lietuviškos knygos mecenatai, ir šiemet atnaujino prenumeratą su dosnia auka. Leidėjai ir administracija nuoširdžiai dėkoja už \$150 čekį.

Išnuomojamas mažas kambarys su atskiru įėjimu. Galima naudotis gretimų vonios kambariu. Nuoma mėnesiui \$75. Skambinti telef. 718 235-9218. (sk.)

TALPINTUVAI PER TRANSPAK siunčiami kas savaitę. Skubius siuntinius siunčiame AIR CARGO. Pinigai pervedami doleriais. TRANSPAK, 2638 W. 69th Street, Chicago, IL 60629. Telef. 312 436-7772. CONNETICUT valstijoje 203 232-6600. (sk.)

Prel. Antanas Bertašius, Paterson, NJ, įvairiomis progomis paremia *Darbininką*. Ir šiemet prisiuntė \$150 dol. čekį mūsų spaudos stiprinimui, o prenumeratą apmokėjo dar atskiru čekiu. Nuoširdžiai dėkojame.

Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 76 m. sukakties minėjimo komiteto vadovybė. Iš k.: LB New Yorko apygardos pirm. Kęstutis Miklas, Tautos Fondo ir šio komiteto pirm. Aleksandras Vakselis, New Yorko ALTo pirm. Vacys Steponis.

VIRGINIJOS KOCHANSKYTĖS

POEZIJOS MENO VAKARAS įvyks

vasario 13 d., sekmadienį, 3:00 val. popiet

Kultūros Židinyje,

361 Highland BLVD, Brooklyn, NY.

— Po programos kavutė ir atgaiva —
Įėjimo auka \$6.00.

Visus atsilankyti maloniai kviečia

Kultūros Židinio Valdyba ir Taryba

Pirmą kartą New Yorke!

Vilniaus Universiteto studentų choro

"VIRGO"

KONCERTAS

1994 m. vasario 6 d., sekmadienį, 2:30 val. p.p.
Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Įėjimo auka \$13.00.

Pensininkams ir jaunuoliams iki 21 m.: - \$10.00.

Salėje vietos bus numeruotos, tad bilietus prašome įsigyti iš anksto.

Bilietus platina:

NY - Kęstas ir Asta Bileriai - (718) 847-8735

Marytė Šalinskiėnė - (718) 296-2244

NJ - Julius Veblaitis - (908) 687-4943

Bilietus galima įsigyti ir pas LB Queens ap-kės valdybos narius ir prieš koncertą prie įėjimo.

Čekius rašyti: Lithuanian-American Community

Prieš koncertą (nuo 12 val.) ir po koncerto mozojoje salėje veiks kavinė, bus karšti pietūs ir baras.

Visus maloniai atsilankyti kviečia

LB NY Queens apylinkės valdyba ir talkininkai

Į Lietuvą
birželio, liepos, rugpjūčio mėn.

\$719 plus taxai iš New Yorko

Bilietą reikia nupirkti iki vasario 11 d. Vietų skaičius ribotas.

VYTIS TRAVEL

2129 Knapp St.

Brooklyn, NY 11229

Tel. 718 769-3300; 1-800-952-0119

FAX 718 769-3302

Virginijaus Barkausko, vargonų virtuozo, koncertas bus vasario 12 d., 4 v. popiet Brooklyno Baltist Temple, 227-46 114 Rd. prie Hoyt-Schermerhorn stoties.

Dr. Jonas ir Dana Bilėnai, Melville, NY, kasmet stambia suma paremia *Darbininką*. Ir šiemet apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Mūsų spaudos stiprintojams nuoširdžiai dėkojame.

Kun. Jonas Pakalniškis, Little Neck, NY, buv. Apreiškimo par. klebonas, jau daug metų įvairiomis progomis remia *Darbininką*. Ir šiemet užmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame.

Kun. Paul Gillis, Ocean Springs, MS, kaip kasmet, taip

ir šiemet užmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už paramą *Darbininkui*.

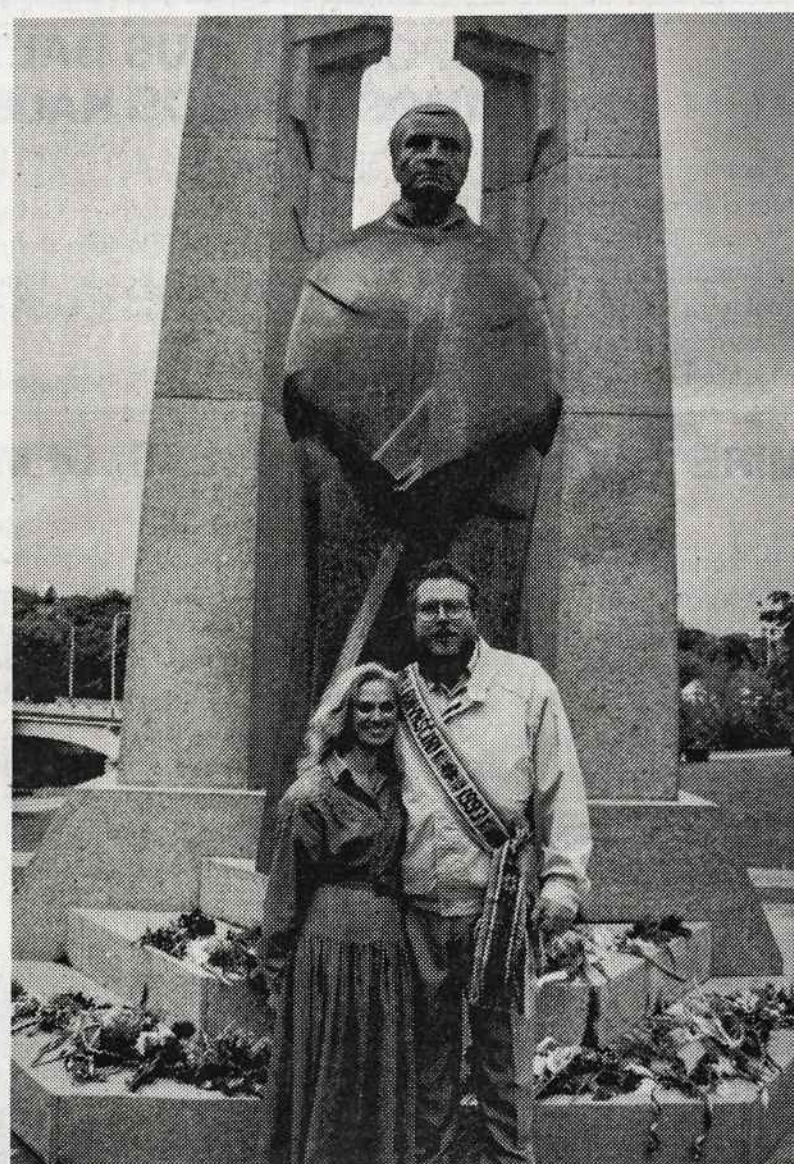
Romualdas Veitas, Milton, MA, kasmet stiprindavo *Darbininką* didesne auka, o šiemet užmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame.

Živilė Baltutis - Panico, finansinė patarėja, Coral Springs, FL, pradėjo skelbti savo pataravimus *Darbininke*. Žiūr. jos skelbimą 6 psl.

Kandidatų nominavimas į XIV-ąją tarybą tęsis iki vasario 28 d. LB New Yorko apygardoje kandidatų siūlymo ir sutikimo formos gaunamos iš šių NY apylinkių pirmininkų: Laimos Šileikytės-Hood, Manhattan, apyl. 212 982-1335, Ramutės Česnavičienės, Queens apyl., 718 849-1581, Tėv. Pranciškaus Giedgaudo, OFM, Bushwick apyl., 718 827-1350, Ginos Simonaitytės, Brooklyn I apyl., 718 843-6049, Vytauto Žuko, Great Neck apyl. 516 487-3704, Danguolės Klimienės, Rochester apyl., 716 271-8897 ir Linda Bačius, Buffalo apyl., 716 688-0330.

P. Palys apie Vilniaus universiteto studentų chorą parašė straipsnį "Susipažinkime — choras "VIRGO". Straipsnis "Darbininke" buvo išspausdintas sausio 21 d. nr. 3, psl. 8. Autoriaus atsiprašome, kad po straipsniu nebuvo išspausdinta jo pavardė.

Iš Metropolitan operos rūmų vasario 5 d., šį šeštadienį, 1:30 val. popiet New Yorko laiku per radiją bus transliuojama Giuseppe Verdi opera "Aida". Pagrindiniai solistai: Sheron Sweet, Paul Plishka, Michael Sylvester, Juan Pons. Diriguoja John Fiore. Ateinantį šeštadienį, vasario 12 d., bus transliuojama W. A. Mozart opera "Le nozze di Figaro".

Aktorė Virginija Kochanskytė su savo vyru skulptoriumi Arūnu Sakalausku prie jo sukurto paminklo vysk. Antanui Baranauskui. V. Kochanskytės recitalis Kultūros Židinyje įvyks vasario 13 d.

Elena ir Juozas Andriušiai, gyvenant Woodhavene, yra išvykę žiemos atostogų į Floridą. Pirmą aplankys St. Petersburgą, paskui keliaus į Juno Beach, kur turi savo artimus bičiulius: Albiną ir Joną Jakubauskus ir Albiną Tomkieng, su kuria Elena drauge studijavo mokytojų seminarijoje. Floridoje praleis mėnesį.

Prel. dr. Simonas Morkūnas, Sioux City, IA, eilę metų remias "Darbininko" leidimą savo aukomis, ir vėl atsiuntė \$100. Administracija ir leidėjai nuoširdžiai dėkoja.

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, 1994 metams paliko tą pačią metinę prenumeratą — \$85 oro paštu. Kiti Lietuvos dienraščiai prenumeratą oro paštu pakėlė 50%. Jau laikas užsisakyti "Lietuvos aidą" 1994 metams arba pratęsti turimą prenumeratą. Čekį \$85 išrašyti: "Lietuvos aidą" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Telef. 708 986-1613.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO

76 METŲ SUKAKTIES

MINĖJIMAS

Sekmadienį, vasario 20 d.

PAMALDOS - 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje.

Mišias koncelebruoja ir pamokslą sako
Vyskupas PAULIUS BALTAKIS, OFM.

AKADEMIJA - 3 val. popiet Kultūros Židinyje.

Oficialioji dalis:

Atidarymas - ALEKSANDRAS VAKSELIS,

Tautos Fondo valdybos pirmininkas;

Invokacija - Tėvas LEONARDAS ANDRIEKUS, OFM,

Pranciškonų vienuolyno viršininkas;

Ižangos žodis - ANICETAS SIMUTIS,

Lietuvos ambasadorius Jungtinėse Tautose;

Sveikinimas - LINAS KUČINSKAS,

Lietuvos generalinis konsulas New Yorke;

Paskaita - Advokatas POVILAS ŽUMBAKIS,

Žinomas lietuvių veikėjas iš Chicagos.

Meninė dalis:

Solistė ASTA KRIKŠČIŪNAITĖ;

Pianistas WILLIAM SMIDDY;

Tautinių šokių ansamblis "Tryptinis",

vad. JADVIGA MATULAITIENĖ.

Programos vedėja - RŪTA VIRKUTYTĖ

**Dabar Lietuvai reikalinga visų lietuvių parama ir meilė.
Padėkime vargstančiai Tėvynei! Dalyvausime minėjime!**

Prie įėjimo aukojama ir renkamos aukos Lietuvos atstatymui bei jos nepriklausomybės įtvirtinimui.

Minėjimą rengia: Tautos Fondas

**Amerikos Lietuvių Tarybos NY skyrius
LB New Yorko apygardos valdyba**